

DIRVA

'TAKOS OFENZYVOS' ATGARSIAI

PREZIDENTO PASTANGOS TAIKAI PASIEKTI VIETNAME SUKĖLĖ PLACIAS DISKUSIJAS KRAŠTO VIDUJE. — NORS LIPPMANNAS IR PATARIA PASITRAUKTI IŠ VIETNAMO, NEPAISANT TOKIO ŽYGIO PASEKŲ, DAUGUMA KOMENTATORIŲ YRA PRIEŠINGOS NUOMONĖS.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Johnsono "Taikos ofenzyva", apie kurią mes jau kalbėjome paskutiniame Dirvos numeryje, sukėlė Amerikoje naują diskusijų bangą. Walter Lippmann kartoją savo seną tezę, kad JAV yra jūrų galybė, o R. Kinija sausumos. Už tat jūros galybės įklimpimas į džinglių karą yra R. Kinijos laimėjimas. Taip įklimpusiom JAV nėra jokios kitos išeities, kaip tik pasitraukimas, nors tai ir nebūtų malonu. Man atrodo, kad senoviškas dalinimas į sausumos ir jūros galybes nėra labai logiškas, nes jei jūrų galybė negali išlaikyti savo bazių kitame kontinente, ko ji verta ir kam ji reikalinga? Savo pakraščių apsaugojimui? Tačiau ir šiuo atveju JAV jūrų galybė nesutrukdė sovietų įsistiprinimą Kuboje, vos 90 mylių nuo Floridos! Tiesa, šiuo atveju nulėmė ne tiek jėgų santykis, kaip nervai. Būtų jie pas J. F. Kennedy stipresni, jie pat būtų visai išsinešdine ir kartu pasinė Castro.

Reikia neužmiršti, kad Vietnamo karas yra pačių amerikiečių neryžtingumo išprovokuotas. Washingtonas ilgą laiką dėsė aiškiai pasakyti, kad ten turima reikalo ne tiek su pilietiniu karu, kiek su gerai suplanuota ir puičiai vedama invazija iš šiaurės. Per 1964 m. rinkimų kampaniją, kai Goldwateris reikalavo šiaurinio Vietnamo bombardavimo, Johnsonas stengėsi Vietnamo karą bagatalizuoti, nuduodamas, kad ten daroma viskas, kas reikalinga. Savaiše aišku, kad tai buvo padaršinimas komunistam ir kai JAV pagaliau pradėjo rimčiau žiūrėti, anot Time, buvo duotas tiesiog klasiškas pavyzdys, prie ko priveda "per mažai ir per lėtai" politika. Kas vyko toliau, atsimename.

Praeitą savaitę TIME redaktoriais savo "Man of the year" išrinko generolą William Westmoreland, JAV kariuomenės Vietnamo vadą.

Nothing is worse than war?
Dishonor is worse than war.
Slavery is worse than war.
Tais Winston Churchillio žodžiais Time pradeda savo straipsnį apie "Man of the year". Žinia, Johnsonas ne Churchillis: "He is, after all, no Churchill - but who is?"

Churchillis pasiekė valdžios viršūnę, kai nebuvo kitos išeities kaip karas. Logiškai galvojant, ir prezidentas Johnsonas neturi kitos išeities, nes derybos, iš-

plaukusios iš silpnumo, negali atnešti nieko kito, kaip tik pralaimėjimą. Prieš derybas jis turėtų gauti ne eilės Azijos bei Afrikos valstybių galvų palaiminimą, bet įrodyti komunistams, kad kovos ginklu jie negali laimėti. Tiesa, jau dabar žinoma, kad šiaurinio Vietnamo daliniai, nors ir kovoja daug geriau už vietinius komunistinius partizanus, negali išsilaikyti prieš tokio pat didumo amerikiečių dalinį. Tačiau dėl specifiinių sąlygų, komunistai faktinai kontroliuoja tarp 70 ir 90% visos Pietų Vietnamo teritorijos. Gyventojais skaičiuojant, komunistų pasisiekimas yra žymiai mažesnis. Sakoma, kad jie kontroliuoja tik apie 23% gyventojų dėl to, kad kraštas, išskyrus Saigono rajoną, yra retai apgyvendintas. 57% gyventojų kontroliuoja Saigono vyriausybė ir dėl 20% yra neišskumų. Dieną jie klauso Saigono, naktį partizanų. Problema sudaro ne tik laimėjimas kautynių su komunistais partizanais, bet ir patikimos administracijos atstatymas. Čia daug lemia ūpo klausimas. Jei gyventojai bus įsitikinę, kad amerikiečiai jų neapleis ir kad komunistiniai partizanai jiems yra tikra nelaimė, jie patys su jais kovos. Jei tačiau viešpataus partizanai, kad amerikiečiai vėliau ar anksčiau pasitrauks, negaliti kėtis pritarimo iš platesnių masių, kurios normaliai rūpinasi savo pačių egzistencija. Iš to taško žiūrint, Johnsono "taikos ofenzyva" padarė daugiau žalos negu naudos.

Nuo 1961 m., kada amerikiečių karinės įstaigos pradėjo rinkti statistines žinias, viso Vietname žuvo 1,484 amerikiečiai, o 7,337 buvo sužeisti. Daugiausiai nuostolių buvo praėjusiais metais, kada žuvo net 1,241 ir buvo sužeisti 5,687. Per tą laiką Pietų Vietnamas prarado 30,427 žuvusiais (11,327 praėjusiais metais) ir 63,009 (23,009) sužeistais. Komunistų pusė per tą laiką neteko 104,500 užmuštais ir dvigubai daugiau sužeistais. Tie skaičiai labai ryškiai rodo, kad komunistai paskutiniiais metais nepaprastai padidino savo pastangas, nesisikaitydami su partizaninės kovos taisyklėmis, kurios numato puolimus didesniais junginiais tik prieš pat laimėjimą. O gal tai reiškia, kad komunistai tokio laimėjimo greitai tikisi?

Už tat vadinamai "taikos ofenzyva" išblėsus, prezidentas ge-

rai padarytų, jei saviesiems ir priešams aiškiai pasakytų, kad JAV nėra linkusios pasitraukti, nors dėl to jų gyventojams ir tektų patirti įvairių suvaržymų. Tai yra vienintelis tikras kelias į taiką.

Sibiro lietuvių maldaknygė lenkų ir prancūzų kalboje

Žymi lenkų poetė Zofja Bohdanowiczowa gimė Varšuvoje 1898 metais, bet jaunystę praleido ir mokslus baigė Vilniuje. Pamėgo ji Vilnių ir savo poezijoje dažnai Vilniaus kraštą ji vadina meilės kraštu. Jos poetinė siela stengėsi apglėbti visą žemę ir į ją išlieti savo meilę. Buvo praktikuojanti katalikė ir gyvajį tikėjimą pynė į poeziją. Savo darbus spausdino periodinėje lenkų spaudoje, yra išleidusi ir atskiromis knygomis. Daug dalykėlių sukurė tremtyje, pradžioje gyveno Anglijoje, vėliau persikėlė į Kanadą, kur palaidojo savo vyrą. Grįžusi Anglijon sunkiai susirgo ir buvo operuota. Po operacijos, sveikatą betaisydam, giliu įsijautimu 1965 metais išvertė į lenkų kalbą Sibiro lietuvių maldaknygę.

Londonė veikia lenkų-lietuvių A. Mickievičiaus draugija, kuri šiomis dienomis išleidžia Sibiro lietuvių maldaknygę lenkų kalba. Pagal lietuvių, tas lenkiškas vertimas laikomas tobulu, o lenkų Dziennik Polski jį vadina meistrišku, meile persunktu darbu, nes poetė vertėja tą knygą ne tik vertė, bet paskutinėmis savo gyvenimo dienomis iš jos ir meldėsi.

Naujasis vertimas papuoštas Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslu, leidžiamas lenkų spaudoje draugijos "Veritas". Jai gražų įžanginį žodį parašė vysk. W. Rubin.

Lenkiškojo vertimo pasirodymu rūpinosi Londono lietuviai, ypač R. Baublys, kurie jau išplatino visą britiškąją Sibiro maldaknygės I-ą laidą ir 1966 metų pradžioje planuoja išleisti II-ą laidą.

Kun. J. Petrošius iš Paryžiaus taip pat praneša, kad Librairie Apostolat Des Editions 1966 metų pradžioje išleidžia Sibiro lietuvių maldaknygę prancūzų kalboje. Šią laidą prancūzų jaunimui gražiu įvado žodžiu pristato Paryžiaus kardinolas Maurice Feltrin. Į prancūzų kalbą išvertė prel. A. Bačkis, vertimą patikslino "Etudes" žurnalo redaktorius. New Yorke knygų leidykla "Romuva" sausio mėn. išleidžia antoną laidą "The Living Testament of Faith and Courage". Pirmoji laida, 2,000 egz., buvo išleis-

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Philadelphijos skyriaus valdyba savo darbų plane numatė išvystyti Dirvą paramą, telkiant naujų skaitytojų. Nuotraukoje iš kairės: ižd. P. Dedelis, sekr. V. Matonis, pirm. V. Gruzdis, vicepirm. J. Česonis ir vicepirm. kultūr. reikalams A. Jonys.

A. Gruzdienės nuotrauka

Kaip ieškom, kas mus jungia?

JUOZAS J. BACHUNAS

1965 m. gruodžio 18 d. Chicago katalikų dienraštis Draugas išsidėjo savo vedamųjų rašytojo (kunigo) Pr. Gr. straipsnį apie "skirtingų pažiūrų apibūtinimo po kalbą" galimybes ir būtinumą. Straipsnio autorius čia kalba apie skirtingų religijų, net apie tikinčiųjų ir netikintųjų ramaus, kultūringo ir protingo pokalbio užmezgimo reikalingumą. Po Romos katalikų Santarybos pasisakymų ir nutarimų tai suprantama, ir labai malonu, kad apie tai teigiamai atsiliepią ir lietuvių katalikų spauda.

Straipsnio autorius ne mažiau dėmesio panašaus apibūtinimo pokalbio reikalingumui skiria ir lietuvių visuomeninio bei politinio gyvenimo sritims. Pats sumanymas, aišku, ne naujiena. Per dvidešimt metų po karo ir, jei neklystu, per dvidešimt ir dar daugiau metų prieš karą lietuviai jau yra girdėję iš savo politinių ir visuomeninių vadų raginimus pirmiausiai paistyti to, kas mus jungia, o ne kas skiria. Deja, gyvenimo praktikoje mes tų kvietimų daugiausia neklusdavome. Kas dar blogiau, jų nevykdavome net ir tie, kurie tuos gražius pamokslus pasakydavo...

Ar pradėdama gyventi ir ar pradėsime elgtis pagal tą pamokslų dvasią dabar? Paskutiniai reiškiniai mūsų spaudoje ir ypač gyvenimo "pogrindyje" rodo ką kitą.

NEIEŠKOKIM KOMUNISTŲ IR MASKOLBERNIŲ TEN, KUR JŲ NĖRA

Pr. Gr. minėtame straipsnyje rašo: "Lietuvių ir Lietuvos laisvės byla tiek bus stipri ir bujos, kiek mūsų paskiri asmenys sugebės įsijungti į bendrą lietuvišką pokalbį. Kaip visus krikščionis jungia Kristus ir jo pasiuntinybė, taip visus lietuvius turi jungti lietuviška kilmė, pavergtos tėvynės reikalai, noras lietuvišką gyvenimą pratęsti jau-

kalbėti kaip tik pirmiausia dėl to, kad kai kurie iš jų reikalauja, jog "viskas atitiktų mūsų pažiūras". Jei tik kur kitų grupių, partijų ar pavienių ryškesnių asmenų pažiūros ne visiškai "atitikdavo", ar labiau išsiskirdavo nuo jų, kurie manė, kad tik jie tautiečių didžiūma atstovauja ir tautos valią bei tautos

J. J. Bachunas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas.

sisklaidymas ir išsiskyrimas mums dar labiau gramzdina sveikųjų jūroje".

Ir toliau autorius keliais svariais žodžiais pasako teigiamąją pažiūrą: "Mūsų jėgos yra dar pakankamos, kad galėtume padaryti didelius darbus, bet reikalinga, kad juos darytume sutartinai. Nebūtina, kad viskas atitiktų mūsų pažiūras, bet būtina, kad visa tai, ką dirbame, tarnautų Lietuvos vardo kėlimui, lietuvių ugdymui ir laisvės bylos pagyvinimui."

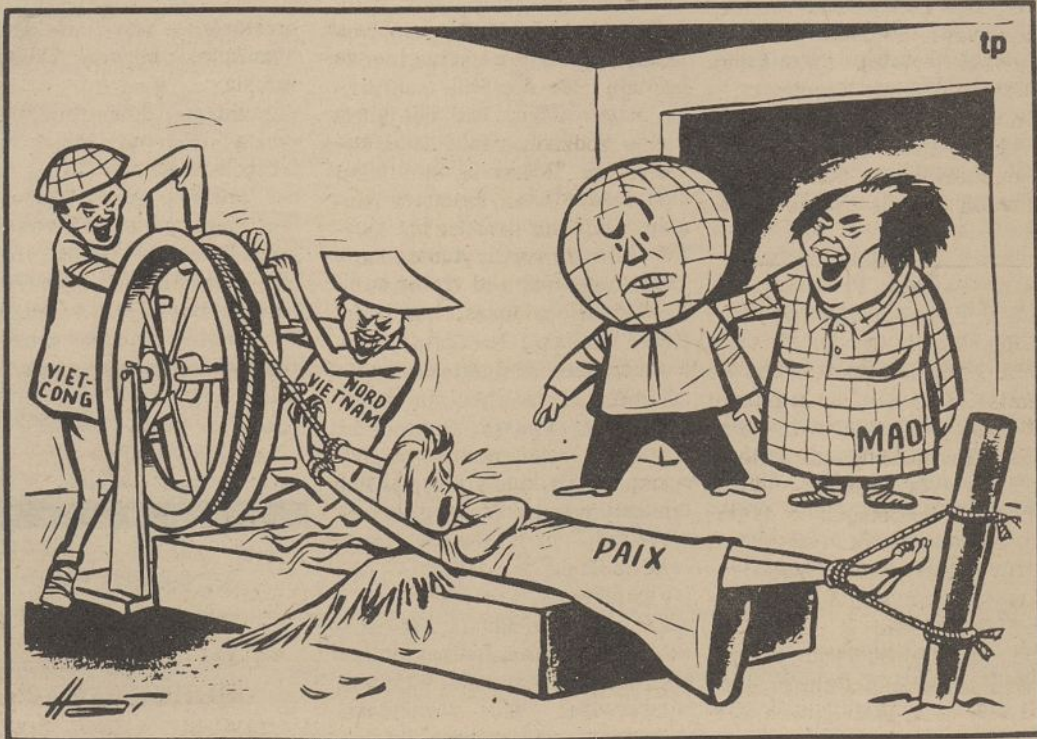
Tie žodžiai ir mintys, jeigu jos, kaip tikiu, yra nuširdžiai pasakytos, reikštų tam tikrą teigiamą permainą katalikų srovės pažiūrose į užsienio lietuvių visuomeninio ir politinio veikimo dar labai grumstotus dirvonus. Nepamirškime, kad per labai ilgą laiką vadovaujantieji Lietuvos laisvinimo veiksniai negalėjo, nemokėjo, o gal kartais ir nenorėjo draugiškai lietuviškai susi-

vadovavimą išreikšti, tai tie "neklaužados" bemač būdavo apšaukiami vienybės ardytojais, laisvinimo darbo kenkėjais, o ne kartą "Maskvos tarnais" ir tiesiog "komunistais"...

Politikoje patyrę veikėjai žino, kad Lietuvos laisvės prieštai nesnaudžia ir kad ne kartą jie ieško ir jiems pasiseka rasti užsienio lietuvių tarpe žmonių, kurie gudriai prisidengę varo ardydymo darbą ar bando susilpninti lietuvių visuomenės kietą nusistatymą prieš okupantus. Tačiau kad kiekvienas skirtingos nuomonės reiškęjas ar skirtingų kelių ieškotojas tuojau pat tampa "ardytojas" ir "komunistas", tai čia mes būdavome per greitai šukauti.

VISUR JAU MATOME NUSIKALTĖLIUS

Deja, pastaruoju laiku mūsų spaudoje ir ypač "pogrindyje" (Nukelta į 3 psl.)

- Reikia, kad vaikai turėtų užsiėmimą!...

KARAS IŠ ANAPUS (3)

Sovietų kariniai apskaičiavimai pasirodė blogesni už politinius

Per 30 km. nuo Leningrado esanti Suomijos-Sovietijos siena buvo laikoma nuolatiniu pavojumi antrajam didžiausiam Rusijos miestui, Molotovas savo kalboje spalio 31 d. reikalavo, kad ši siena būtų nukelta per keliasdešimt kilometrų į vakarus ir mainais suomiams suteiktų duoti žymiai didesnę teritoriją šiaurėje. Be to, Leningrado apsaugai, rusai norėjo kontroliuoti Suomijos įlanką ir tam reikalavo sau bazę -- Hanko uoste.

Derybos tęsėsi 2 mėnesius, kol pasienyje įvyko tikras ar fiktyvus incidentas. Nežiūrint suomių paneigimų, rusai tvirtino, kad suomių aviacija bombardavo Sovietų Rusijos teritoriją ir užmušė keletą rusų kareivių, tad Maskva pareikalavo tuoj atitraukti suomių kariuomenę nuo sienos per 25 km. Aišku, Suomijos vyriausybė neigė šį incidentą, atsisakė patenkinti reikalavimą. Lapkričio 29 d. Molotovas įteikė suomių ministrui Maskvoje Irje Koskinen notą, kurioje buvo pasakyta, kad suomiams pažeidus sieną, jie sulaužė ne puolimo paktą ir rusai save atpaikuoja nuo pakto vykdymo. Tą pačią dieną Molotovas per radiją pranešė, kad paskelbtas karas Suomijai, nes du mėnesius trukusios derybos pasiekė tik vieną rezultatą, kad suomių aviacija bombardavo Sovietų Rusijos teritoriją. Iš Suomijos buvo atšaukti visi sovietų diplomatiniai ir prekybiniai agentai ir buvo pareikšta, kad dėl tokio suomių elgesio Suomija nebelaikoma toliau nepriklausoma ir suverenine valstybe. Ši deklaracija keistai skamba, nes po trijų dienų rusai Terijoki miestelyje įkūrė "Suomijos liaudies vyriausybę" su komunistu Otto Kuusinen priekšakyje, o kitą dieną Pravdoje pasirodė Molotovo ir Kuusineno fotografija, pasirašant savitarpio pagalbos paktą, iš šalies stebint Ždanovį, Vorosilovą ir Staliną. Tame pačiame numeryje buvo atspausdintas žemėlapis su nauja Suomijos-Sovietų Rusijos siena, dėl kurios buvo susitarta. Plati juosta teritorijos iki Viipuri buvo atiduota rusams, o Karelijai buvo priskirtos žemės suomiams. Toliau buvo sakoma, kad šis susitarimas tu-

rešias būtų ratifikuotas Helsinky. Rusai galvojo, kad per kelias dienas jiems pavyks Kuusineną vyriausybę su raudonosios armijos pagalba nugabenti į Helsinkį. Bet kariniai apskaičiavimai pasirodė blogesni ir už politinius. Raudonosios armijos progresavimas pasirodė lėtas ir Mannerheimo linija buvo daug stipresnė, negu rusų karinė vadovybė įsivaizdavo. Suomių rezistencija pasirodė stipri ir visi Leningrado gyventojai žinojo, kad Leningrado ligoninės perpildytos sužeistais rusų kareiviais, kuriuos tūkstančiais kasdien atgabeną iš fronto, rusai greit pamatė, kad Suomijos karas nebus paprastu pasivaikščiojimu, koks buvo Leningrade, kur rusai prarado tik keletą šimtų žmonių.

Pravdoje dar kurį laiką buvo bandoma sukurti mitą apie Kuusineną vyriausybę ir šmeižti Helsinkio "nieko nereprezentuojančią" vyriausybę. Buvo sakoma, kad Helsinkio vyriausybę sudaro buvęs caro valdininkas ir kad gen. Mannerheim (buvęs Nikolajaus II štabo karininkas) 1918 m. pasmaugė liaudies laisvę su svetimos kariuomenės pagalba. Bet Pravda vengė pasakyti, kad ta svetimoji kariuomenė buvo vokiečių...

1939 m. gruodžio 21 d. Stalinas iškilmingai šventė šešiasdešimt metų sukaktį ir ta proga sovietų spauda pradėjo spausdinti gautus sveikinimus. Pirmoji garbės vieta sveikinimui buvo skirta Hitleriui, po to sekė Ribbentropo telegrama.

Stalinus nusitūpė padėkos telegramą Hitleriui ir Ribbentropui pareiškdamas: "Draugingumas tarp Sovietų Rusijos ir Vokietijos yra cementuotas krauju, tad turi pilną pagrindą būti stipri ir pastoviu".

Toliau sekė Tchang Kai-čeko, Mgr. Tiso - slovakių prezidento, Saradoglo - turkų premjero ir ypač nužeminti buvo sveikinimai Estijos, Latvijos ir Lietuvos "ministrų pirmininkų". Jokio sveikinimo Stalinas negavo iš vakariečių lyderių.

Sovietų laikysena anglų ir prancūzų atžvilgiu su kiekviena diena aštrėjo. Anglų ir prancūzų ginklų pasiuntimą Suomijon, kuris buvo nereikšmingas, sovie-

tai stengėsi padaryti dideliu įvykiu. Rusai pradėjo prisibijoti, kad Anglija, Prancūzija, Amerika ir Skandinavija neišnaudotų Suomijos puolimui prieš Sovietų Rusiją. Prisibijota net, kad Suomija galėsianti pasidaryti susitaikinimo kertiniu akmeniu tarp vakariečių ir Vokietijos, sovietams padengiant saskaitą. Tas gal ir paaiškina jų skubėjimą baigti karą ir ieškoti taikos net su "Mannerheimo klika", nelaukiant, kol Kuusinenas vyriausybę atsidurs Helsinkyje.

Kokios buvo Suomijos karo pasekmės? Apie jas rusai stengiasi nekalbėti, arba labai mažai teusimena. Gruodžio mėnesį jiems pavyko pasistumti pirmyn nuo 20 iki 50 km. tik didelių aukų dėka, bet pasiekė Mannerheimo liniją, kurią sudarė eilė fortifikacijų, turėjo sustoti. Karelijoje rusai buvo įklimę sniegą, kuris vietomis siekė iki 2 metrų. Svarbūs keliai buvo smarkiai suomių ginami ir rusai neturėjo prityrusių paš liūžininkų, tad negalėjo šiose vietose pristatyti ginklų ir šaudmenų. Suomiai turėjo didelį kiekį automatinų ginklų ir minosvaizdžių, ko rusams labai truko. Temperatūra buvo 30 laipsnių žemiau nulio ir didžioji dalis rusų kariuomenės nebuvo pasiruošusi tokios šalios žiemoms.

Sausio pradžioje ofensyva buvo sustabdyta. Maršalas Timošenko buvo paskirtas vyriausioju vadu ir išties mėnesį rusai ruošė planus, kaip pralaužti Mannerheimo liniją. Buvo sutraukti pastiprinimai. Trys pėstininkų divizijos, sustiprintos kavalerija ir tankais, turėjo apeiti Mannerheimo liniją prie Viipuri, pasinaudojant užšalusia Suomijos įlanka. Pagaliau, vasario 11 prasidėjo didysis puolimas, išstatant visas patrankas ir bandant sudaužyti suomių įsitvirtinimus. Bet suomių didvyriškai laikėsi. Mannerheimo linija, pastatyta iš gelžbetono kazematų, tarpusavy sujungtų tuneliais, atlaikė bombardavimą. Pralaužus apie 10 km. pločio frontą, rusams reikėjo savaitės laiko, kad padaryti progresą. Vasario 21 d. Mannerheimo linijos didžioji dalis vakaruose buvo užtvindyta rusų kariuomene, bet tokia aukų kaina, jog turėjo per-

sigrupuoti ir šauktis pastiprinimo, kad galėtų užbaigti ofensyvą ir paimti visą liniją prie Viipuri.

Generalinė ofensyva buvo atnaujinta tik vasario 28 d. Kai rusai artėjo prie Viipuri, jie atsimušė į kitą kiltį: suomių užtvindė plačius rajonus. Bet rusams po didelių mūšių pavyko pasiekti Viipuri ir Helsinkio kelią. Atrodė, kad suomių rezistencija nugalėta. Kovo 4 d. Mannerheimas painformavo savo vyriausybę, kad armija nebegalės priešintis su pasisėkimu ir kovo 12 d. Maskvoj buvo pasirašyta taikos sutartis.

Tikrumoje, kai suomiams nepavyko gauti amerikiečių ir vokiečių tarpininkavimo, sausio mėn. Stokholme prasidėjo neoficialios derybos tarp sovietų ir suomių ambasadų. Suomiai tikėjosi dar gauti karinės pagalbos iš Švedijos ir ypač, kad švedai per savo teritoriją praleis anglų ir prancūzų kariuomenę. Bet švedai, bijodami įsivelti karan, atmetė visus prašymus ir patarė Helsinkio vyriausybei galimose sąlygose susitaikinti su rusais.

Rusai kare neteko 48,447 karių ir 158,000 buvo sužeisti. Tas karas kartą parodė raudonosios armijos nepajėgumą, tad tuoj po sutarties pasirašymo buvo pradėtas jos perorganizavimas. Ši kartą sovietų spauda netriumfavo, kaip po Lenkijos prisijungimo. Čia ji užėmė tuščius plotus. Viipuri beveik iki paskutinio gyventojų buvo evakuotas. Panašiai atsitiko ir kitose vietose.

1940 m. gegužės 8 d. Vyriausioji Taryba savo "ukaze" paskelbė, kad kariuomenėje įvedami generolų laipsniai. Keturi asmenys buvo pakelti į maršalus: Vorosilovas, Timošenko, Šapočnikovas ir Kulik. Šapočnikovas, profesijos karys, jau buvo prie carinio režimo iškilęs, tuo tarpu Kulik buvo "politinis" ir greit dingio iš horizonto, 1941 m. apkaltintas, kad blogai paruošė raudonąją armiją, jai neduodamas

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UZRAŠAI ***

ALGIRDO GREIMO pernykštis apsilankymas Amerikoje atkreipė dėmesį į retai tegirdimą žodį -- semantika. Sužinojė, kad Greimas yra semantikos profesorius, teiravomės -- o kas tokia ta semantika? Anot enciklopedijų, tai mokslas apie žodžių reikšmes.

Šis miglotas paaiškinimas paryškėja prisiminus, jog net toki žodžiai, kaip zuikis, asilas, višta, žąsis ar kiaulė įgyja skirtingų reikšmių, kai juos pavartoja apibūdinti kam nors iš žmonių giminės... O šių laikų politikoj, -- koki reikšmių margumą pripumpuoja į taikos, demokratijos, laisvės, nepriklausomybės, agresijos, imperializmo, kolonializmo, rinkimų ir kitus pavadinimus! Prof. Greimo knyga, apie kurią Dirva pranešė paskutiniame 1965 m. numery, turbūt, skirta tik prancūzų semantikos problemoms. O turėtų profesorius darbo, jei pasiryžtų panagrinėti ir mūsų naujausiąją lietuvišką visuomeninę semantiką. Ak, ir iš mūsų lūpų sklinda žodžių bei posakių, kuriais ežerus pripilstom iš tuščio dykan, -- dažnai vien dėl to, kad nesusišnekam, nes permažai tepaisom dėti vienodas reikšmes į sakomus žodžius.

Šis kalbininkystės dirvonėlis profesorių nei artas, nei akėtas. Tad tenka patiems -- "do-it yourself" būdu -- bandyti pasikapstyti iš susivėlusios painiavos. Priežasčių tokiai pastangai seniai jau daugybė. Bet ir žuvis gi nebūtinai ant pirmos pasitaikiusios meškerės pakimba. Ši kartą suviliojusioji meškerė bus buvusi paspėsta A. Gaillušio pastabose dėl "bendradarbiavimo su kraštu" (Dirvos 1965 m. paskutinis nr.).

Ką reiškia "bendradarbiavimas su kraštu"? Arba "bendradarbiavimas su Lietuva"? Jeigu tuos žodžius tardami nurodom kaip tik ir tą reikšmę, kuriai pasakyti jie mūsų kalboj sukurti ir nuo neatmenamų laikų vartojami, tai nebūtų ko nei svarstyti, nebūtų dėl ko svyruoti ir ginčytis. Nes savaime aišku, kad svetur esantiems lietuviams verta ir teisinga, naudinga, kilnu ir net privalu bendradarbiauti su savo ar savo tėvų-protėvių kilmės kraštu -- Lietuva. O jeigu yra abejojimų, ginčų, net tvirtinimų, jog tas dalykas blogas, pavojingas, neleistinas, tai turbūt turim galvoj ką kita, o ne bendradarbiavimą. Arba gal turim galvoj bendradarbiavimą su kuo kitu, o ne su Lietuva.

Jei taip, tai nesusipratimas iš to ir pasidarė, kad tą ką kita vadinam ne tais žodžiais, kurie ji turėtų reikšti, o vadinam žodžiais, kurie bent ligi šiol tos reikšmės neturėjo. Kas gi mums įvėlė tokią naują reikšmę į kaikiuriuos mūsų ligi šiol taip aiškiai suprantamus žodžius?

Tas klausimas čia ir siūlosi panarpliojamas mūsų šios visuomeninės semantikos stebėjimų užuomazgoje.

modernių kulkosvaizdžių ir sovietų pėstininkų pastatydamas blogesnį padėtin už vokiečių karį.

Kitame numeryje: Prancūzijos galas ir rusai Baltijos kraštuose.

KAS PASIŪLĖ J. PALECKIO KANDIDATURĄ?

Praeitais metais gruodžio 6 d. Dirvoje nr. 132 atspausdintas p. P. Žilio straipsnis, pavadinamas "Kaip iškilio Justas Paleckis". Šio straipsnio pabaigoje p. Žilys, pasirėmęs savo pasikalbėjimu, kuris įvyko jau treptyje Vokietijoje, su Dr. K. Griniu, rašo:

"Esą, anais laikais vyriausybės sudarymas buvęs labai painus ir sunkus. Svarbiausia sąlyga turėjo būti sudaryta Sovietų Sąjungai priimtina vyriausybė. Sunkiausias klausimas buvęs parinkti Sovietų Sąjungai priimtina vyriausybės pirmininką. Buvę pasiūlyta keletas kandidatų, bet sovietų pasiuntinybė visus atmetusi. Pagaliau vieno pasiūlymo metu su savaisiais Dr. K. Grinius pataręs pasiūlykite ką nors iš kairiųjų. Pasiūlykiet J. Paleckį, jis gali būti priimtinas sovietams. Po to pasiūlymo būvęs pasiūlytas J. Paleckis ir sovietų pasiuntinybė tą pasiūlymą priėmusi."

Šie p. Žilio teiginiai toli prasiplėčia su tikrove. Pirmiausia, jis nutyli svarbią aplinkybę: kas gi konkrečiai pasiūlė sovietų pasiuntinybei Kaune Paleckio kandidatūrą, palikdamas tatau pačiam straipsnio skaitytojui spėti.

P. Žilys rašo, kad Dr. K. Grinius kalbėjo "savųjų" tarpe, atseit liaudininkų. Bet šiai priedaidai sunku būtų patikėti. Tiek pats Dr. K. Grinius, tiek ir kiti įtakingesni liaudininkai gerai pažinojo savo buvusį vienmintį, kuris be kitų savo neigiamų savybių po grįžimo iš Sovietų Sąjungos viešnagės savo rašiniams ir kitais veiksmais jau buvo pasireiškęs aiškiais prosovietinėmis tendencijomis, ir siūlyti jo kandidatūrą negalėjo. Be to ir formalinė pusė neleido politinei organizacijai ar privatiniam asmeniui siūlyti svetimos valstybės agentui kandidatą į Ministrų Pirmininkus.

Bet gal liaudininkai, Dr. K. Griniaus patariamai, itaigojo laikinai einantį Respublikos Prezidento pareigas A. Merkį skirti Paleckį? Turint galvoje birželio 17 d. vyriausybės sudarymo ap-

linkybes, ir šią prielaidą tenka atmesti.

O buvo taip. Priėmus sovietų ultimatumą ir atsistatydinus A. Merkio Ministrų Tarybą, kilo naujo kandidato klausimas. Buvę sustota ties gen. J. Raštikio kandidatūra. Tiek Respublikos Prezidentas, tiek ir Ministrų Tarybos nariai galvojo, kad jo kandidatūra turėtų būti priimtina ir sovietams, nes gen. Raštikis niekad niešiai nebuvo pasireiškęs antisovietine veikla. Tuojau gen. Raštikis buvo pakviestas į prezidentūrą ir, jam sutikus, Respublikos Prezidentas A. Smetona paskyrė jį Ministrų Pirmininku ir pavedė sudaryti naują Ministrų Tarybą. Apie tai buvo pranešta mūsų delegacijai Maskvoje, prašant painformuoti Kremliaus vyriausybę. Netrukus Molotovas davė griežtą atsakymą: gen. Raštikio kandidatūra sovietams nepriimtina. Sužinojęs apie tai, gen. Raštikis nutraukė savo veiksmus naujai Ministrų Tarybai sudaryti. Tada ir kai kuriems Tarybos nariams, kurie turėjo tam tikrų iliuzijų tikėti sovietų vyriausybės (Stalino ir Molotovo) pakartotiniams patikinimams nesikišti į Lietuvos valstybės vidaus reikalus ir respektuoti jos socialinę santvarką, tapo aišku, kad bet kuris mums priimtinas kandidatas sovietų bus atmestas. Šito fakto akivaizdoje buvo nustatyta daug kandidatų neieškoti ir laukti tolimesnių įvykių raidos. Laukimo būvis nusitęsė iki birželio 16-17 nakties. Apie 3 val. nakties - Ministrų Tarybą paskambino sovietų pasiuntinys Pozdnekovas, klausdamas kur dabar galys rasti Ministrą Pirmininką Merkį. Merkys, trumpai pasitaręs su kitais ministrais, paėmė telefono ragelį. Vos spėjęs pasisveikinti su Pozdnekovu, paprašė pieštuko ir bloknoto. Tuojau pamatėme, kad Merkys, pagal Pozdnekovo diktatą, rašo naujos Tarybos sudėtį. Visų ministrų nustebimą sukėlė Paleckio kandidatūra. Kiti kandidatai daugiau ar mažiau buvo žinomi, iškyrus Matą Mickį. Prisiminiau Jurgį Krikščioną, kuris il-

gus metus dirbdamas Žemės ūkio institucijose, galėjo turėti žinių ir apie agr. Mickį. Pažadinę telefonu Krikščioną, prašiau jį tuojau atvykti į Ministrų Tarybą. Po kelių liolius minčių jis jau buvo taryboje ir pasakojo ministrams, kad Mickis yra baigęs buv. Žemės ūkio technikumą, labai ribotų gabumų žmogus ir jau seniai yra pasireiškęs savo prokomunistinėmis tendencijomis. Krikščionas patarė daryti žygių pakeisti Mickį agr. Vazalinsko kandidatūra. Šis, kalbėjo Krikščionas, nors taip pat pasižymėjęs savo kairumu, bet bent supras ir sugebės įvertinti savo veiksmus, ko negalima pasakyti apie Mickį, kuris buvo tik aklas įrankis bolševikų rankose.

Merkys nedelsdamas paskambino Pozdnekovui, prašydamas pakeisti Mickį Vazalinsko kandidatūra. Pozdnekovas griežtai atsisakė tai padaryti, motyvuodamas, kad tai yra ne jo galioje, reikėtų atsiklausti centro, o tokiu atsilaukimui jis neturės laiko. Be to, jis pareikalavo nedelsiant paruošti naujos tarybos sudarymo aktus ir dar šiandien paskelbti juos Vyriausybės žiniose.

1940 m. birželio 17 d. tariamos Lietuvos vyriausybės sudarymo procedūra rodo:

1. Vyriausybė buvo sudaryta ne sovietų pasiuntinybėje Kaune, bet, lygiai kaip ir kiti su Lietuva valstybės pavergimu aktais, Kremliuje. Pozdnekovui teko suvaidinti tarpininko vaidmenį, įvykdam smulkias Kremliaus instrukcijas. Bet ir šioje srityje Pozdnekovas neturėjo pilno savo ponų pasitikėjimo: jam prižiūrėti buvo atsiųstas iš Maskvos komisaras Dekanazovas.

2. Atsistatydinusi Ministrų Taryba visiškai nedalyvavo naujos tarybos sudaryme ir nei taryba nei laikinai einęs Respublikos Prezidento pareigas pirmininkas jokių kandidatų nesiūlė, tik okupanto spaudžiamas ju buvo priverstas pasirašyti ir paskelbti Vyriausybės žiniose naujos vyriausybės sudarymo aktus.

V. Mašalaitis

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Tarp tų dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite juos surasti.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

LAISVĖ – TAUTINĖS KULTŪROS PAGRINDAS

Lietuvos diplomatijos šefo S. Lozoraičio
kalba pasakyta per radiją

Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu nuoširdžiai sveikinu mūsų tautą krašte ir užsienio lietuvius naujų metų proga.

Radikas yra vienintelis būdas, kuriuo laisvas lietuvis, gyvenas laisvajame pasaulyje, gali susisiekti su savo tautiečiais sovietų okupuotoje Lietuvoje ir atvirai išreikšti savo mintis bei jausmus. Užsienio lietuviams, bet kuriame krašte būdami, turi visišką laisvę bendrauti savo tarpe ir su sėvimaiais, važinėti kur nori, reikšti savo nuomonę kiekvienu klausimu viešai ir privačiai. Tik nuo savo tautos krašte jie yra atskirti sovietų okupacinės valdžios vykdomos kontrolės, kuri padaro negalimą tikrą bendravimą su Lietuvos žmonėmis, prižiūrima, kad susisiekiant su jais ypač nebūtų paliečiami rūpimi visiems lietuviams dalykai, k. a. padėtis krašte, gyvenimo sąlygos arba žmonių ir tautų teisė į laisvę. Ši kontrolė liečia tiek korespondenciją, tiek knygų ar laikraščių siuntimą iš užsienio į Lietuvą, o taip pat tuos negausius užsienio lietuvių, kurie gauna leidimą atsilankyti Lietuvoje. Šitokiomis aplinkybėmis Lietuvos komunistų propaganda, raginanti užsienio lietuvius megzti ryšius su kraštu kultūros srity, tėra manevras, kurio tikslas yra pratinti mūsų ir svetimą viešąją nuomonę prie Lietuvos okupacijos fakto. Ji neturi nieko bendra su kultūra, nes pirmas kultūros pagrindas yra laisvė, kurią kaip tik komunistai tramdo ir niekina. Kokius kultūros ryšius gali siūlyti Lietuvos komunistai, kurie išniekino kultūrą, švėsdami sovietų okupacijos sukaktį kaip "išlaisvinimą" ir mobilizuodami tam menininkus, aktorius, rašytojus, jaunimą?

Taip pat kaip nuo užsienio lietuvių okupacinė valdžia izoliuoja mūsų tautą nuo tikro, nevaržomo bendravimo su Vakarais, nuo civilizuotojo pasaulio kultūros šaltinių, įsileisdama tik jai tinkamus spausdinius ir aprėždama ligi minimumo, ligi retų išimčių, Lietuvos žmonių lankymąsi Vakaruose. Visa tai daroma su kelti įspūdžiui krašte, kad lietuvių tauta nebeprisklaidanti prie Europos ir esanti visų užmiršta ir kad pasaulis esąs apsiaręs su sovietų okupacija Lietuvoje. Tačiau, nežiūrint visų šitų sovietinės akcijos pastangų, taip nėra. Laisvojo pasaulio lietuviams nenustoją rūpintis Lietuvos nepriklausomybės atstatymo byla ir stengėsi palengvinti autos padėtį, nuolat keldami viešai sovietų okupa-

cijos neteisėtumą ir jų vykdomos spaudos neleistinumą. Aš manau, kad nuo toliu laikų, kada prasidėjo lietuvių emigracija, niekada užsienio lietuvių visuomenė nebuvo tokia vieninga, taip suvienyta bendros idėjos, kaip ji yra vieninga dabar, nepripažindama sovietų primestos Lietuvai nelaisvės ir reikalaujama Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Tuo aš galėčiau taip pat įsitikinti, lankydamasis Pietų ir Šiaurės Amerikoje, ir matydamas visur pasitenkščius lietuvius prisiršimą prie mūsų tautos, susirūpinimą jos likimu, pasiryžimą remti jos laisvės atgavimą. Šiais klausimais nėra nuomonių skirtumų tarp senų emigrantų ir naujųjų, tarp senosios kartos ir jaunimo, išaugusio užsieny. Kaip tik jauni žmonės suruošė lapkričio 13 dieną didžiausią iš ligšiol buvusių demonstracijų už Lietuvos laisvę — susirinkimą New York'e ir eiseną į Jungtines Tautas, kuriuose dalyvavo dešimtys tūkstančių žmonių.

Toks mūsų vieningumas veikia ir į svetimuosius. Po šiai dienai sovietų okupacija Lietuvoje yra laikoma ir atmenama pasaulyje kaip ryškiausias sovietų smurto ir tautų laisvės pažeidimo pavyzdys.

Taigi yra ryšių jungiančių lietuvių tautą su civilizuotojo pasauliu, idėjinį — bendros krikščioniškos kultūros, žmoniškumo jausmų, teisingumo dėsnių — ryšių, kurie yra tvirtesni negu sovietų pastangos Lietuvą izoliuoti.

Testiprina jie mūsų tautą atlaikanti sovietų spaudą bei rusinimą, dirbant savo gerbūviui pakelti, ugdant tautinę kultūrą ir belaukiant geresnės laisvės ateities.

Trokšdami ir laukdami Lietuvos laisvės, mes visi ne tik vaduojamės mūsų tautos teisėmis bei interesais, bet dvasiniai prisidedame prie teisingos taikos atstatymo, kuri ypač reikalinga mažoms tautoms. Italijos Respublikos Prezidentas Giuseppe Saragat, kalbėdamas šiomis dienomis apie taikos išlaikymą, pareiškė, kad tik taika laisvėje yra tikroji taika, nes be laisvės ji negalėtų turėti atramos žmonių sąžinėje ir tebtų apgaulingas pakaitalas.

Tokia — tikroji taika — laisvėje, tai yra, valstybinėje nepriklausomybėje, reikalinga kiekvienai mažai tautai, o ypač lietuvių tautai, kurios taikingas, laisvas gyvenimas yra svetimo

Kaip ieškom...

(Atkelta iš 1 psl.)

vėl prasidėjo aštri nesantaika ir net mūsų darbščiujų lietuviškos dirvos veikėjų, ypač jaunųjų ir jaunųjų įžeidinėjimų, grąšinimai boikotuoti, "išmesti iš lietuvių visuomenės" arba su plyta nakties tamsoje atsiskaityti. Štai kelios istorijos, kurios pasiekė mano nuošaliau gyvenančio ir nuo akies ligos besigydančio ūkininko ausį...

Labai aktyvus ir išskirtinai pozityvus jaunosios lietuvių kartos veikėjas. Atsitiktinai turėjo progos pamatyti ir kelius žodžius pakalbėti su sovietinės Lietuvos laikraštininkais (be abejo, komunistais), ir jis tuojau, dar nieko nežinant nei kas kalbėta, nei apie ką, nei kaip, apšaukiamas "komunistu"... Amerikoje susitinka keli visuomenės veikėjai ir kultūrininkai iš sovietinės Lietuvos atvykę Vilniaus universiteto rektorius (be abejo, irgi komunistą), su juo pasikalba, pasiginčija, nuomonių nesuderina ir negali suderinti, bet jaučia įdomumą iš arčiau pažinti, kas čia per "paukštis", -- ir tuojau jie stumiami į raupuotojų eiles, raginama juos boikotuoti, kai kurie apšaukiami beveik "komunistais" ir išdavikais, atsisakoma jų kitų paslaugų, atsimami vaikai iš jų mokyklų ir t. t. ...

Jaunas, aktyvus Santaros Šviesos Federacijos veikėjas ir karštas patriotas taip pat pasikviečia tą sovietinį mokslininką pasikalbėti, pasikviečia eilę jaunųjų akademikų santariečių, akademikų skautų, ateitininkų, studentų, be abejo, su tikslu į arčiau pažinti ir jam laisvųjų lietuvių akademikų nuomones pasakyti. Netrukus vienas katalikiškas laikraštis skelbia, kad tai Santaros Šviesos Federacija kviečia į pasikalbėjimą komunistų mokslininką (kai tuo tarpu kvietimas buvo vieno asmens) ir nutyli, kad pasikalbėjime dalyvavo to laikraščio linijai artimi jaunuoliai.

Jau ir lietuvių visuomeniniai sambūriai po to duoda suprasti, kad jie bus prieštaringi tų jaunųjų akademikų kvietimui pasiklausti per tautines šventes, ar vadovauti Pasaulio Jaunimo Kongreso komisijoms ar kitaip pasireikšti vien dėl to, kad jie tapo "komunistais", nes sutiko ar norėjo dalyvauti pokalbyje su sovietinės Lietuvos mokslininku. Tai tik dalis tų nuotykių. Panašių atvejų randame ir daugiau.

REIKIA SVEIKŲ DĖSNIŲ, BET IR SVEIKO PROTO

Man suprantama, kad yra daugelis dalykų, naujai iškilančių mūsų kultūriname gyvenime, visuomenės ar politikos reikaluose, kurių vis nesame kaip reikiant giliai apsvarstę ir vieningai nusistatę dėl geriausios laikysenos. Mes kiekvienas galime padaryti klaidų, pasirinkti ar bandyti ne pačius geriausius ir atsargiausius veikimo metodus, dar nebūti blizgančio nušlifavimo diplomatai... Bet mes galime ir, galvočiau, privalome daug daugiau ir giliau tuos keblus klausimus aiškintis ir net pasiginčyti dėl to, kokie metodai būtų geresni, kokie netinkami, ar yra prasme diskutuoti su sovietiniais lietuviams iš viso ir kaip tokie užmanymai geriausiai atliktini. Žodžiu, mes rimtai galime ir turime svarstyti dalykus, kurie šiai ar taip jau pasitaiko mūsų gyvenime ir dar pasitaikys, dėstyti labiau švelnius ar dar žymiai griežtesnius laisvųjų ir bolševizmo pavergtųjų bei jam tarnaujančių lietuvių santykiavimo būdus ir priemones, principus ir įstatymus. Bet tai nereiškia, kad kiekvieną tuos "dialoguose" dalyvaujantį turėtume apšaukti "komunistu" ar tokiais raupuotaisiais, kad daugiau jų į savo tarpą neįsileistume. Reikia turėti tvirtus principus, bet ne mažiau reikia jausti ir sveiką sąiką.

Nekritiškai pasidavę tokiam ūpui, mes jau ir dabar nudarda-

smurto sutrukdytas. Aš linkiu, kad pasiryžimas dirbti Lietuvos gerovei ir nepriklausomybei visada vienyty mūsų tautą krašte ir užsienio lietuvių visuomenė.

Pianistė Julija Rajauskaitė-Šušienė.

Julijos Rajauskaitės koncertas

Gruodžio mėn. 4 dieną Elizabetho lietuviai pirmą kartą girdėjo pianistės Julijos Rajauskaitės-Šušienės koncertą. Jai talkininkavo svečias iš Bostono dainininkas Benediktas Povilavičius. Lietuviškoje Laisvės Salėje prisirinko margiapalvės publikos.

Kaip žinia, J. Rajauskaitė yra šiame krašte gimusi lietuvaitė, bet muzikos mokslus ėjusi Lietuvoje, kur Kauno konservatorijoje baigė virtuoziinę fortepijono klasę. Vėliau kurį laiką toje pat konservatorijoje dirbo kaip akompanuotoja. Karo atbloškta Austrijon, Klagenfurto konservatorijoje dirbo kaip fortepijono dėstytoja, vėliau gilinavo savo studijas ir tobulinosi pas žinomus vokiečių profesorius. Grįžusi Amerikon apsigyveno Highland Parke, New Jersey, kur turi gausią fortepijono studiją. Savo mokiniu tarpe yra praleidusi nemažai lietuvių, ypač iš Elizabetho apylinkės.

Benediktas Povilavičius, jos koncerto talkininkas, Elizabetho lietuvių visuomenei jau yra pažįstamas iš savo ankstvesnių pasirodymų. Jo dainų išpildy-

me į tikrus kurtozus. Pvz., girdėjau murmėjimus, kad nereikia kviešti į Jaunimo Kongresą net Amerikos vice-prezidento (net jei jis ir sutiktų), dėl to, kad jis "nėra palankus Lietuvai", ir jeigu bus kviečiamas, tai vienas kitas asmuo iš Kongreso rengimo komisijų pasitrauks. Arba Romoje įšventinant vyskupus kunigą, atvykusį iš sovietinės Lietuvos, kur dalyvavo sovietiniai lietuviai žurnalistai, mūsų katalikai ir du laisvieji vyskupai, kai kurie mūsų dar karštesni katalikai jau grasina... atsisakyti tikybės, smerkia abu laisvųjų vyskus ir kitus lietuvių katalikus, dalyvavusius anose įšventinimo iškilinėse.

Trumpai tariant, gražūs Draugo vedamojo žodžiai apie "skirtingų pažiūrų abipusiškus pokalbius" kaip tik dabar yra pasidaryę labai aktualūs ne vien laisvųjų lietuvių politikos bei kultūros, bet ir religiniame gyvenime.

Pradėdami Naujus Metus, turime apie ką labai rimtai pamąstyti. Ir galbūt linkėti vieni kitiems turėtume ne tik laimingų Naujų Metų, bet dar labiau — sąžiningų, protingų, tikrai pasiryžusių metų, kaip jau nuo senovės sakoma, ieškoti ir rasti pirmiausia to, kas mus jungia, o ne skiria.

mas buvo gražus įnašas šio koncerto pajavairinimui ir už tai klausytojai jam nepagailėjo šiltų katučių. Dainininkas išpildė B. Budriūno, Tallat-Kelpšos, J. Štarkos, G. Verdi, Masnet'o ir P. Čaikovskio kūrinius. Jam simpatyngai akompanavo muzikas Algirdas Kačanauskas.

VIKTORAS PETRAVIČIUS

Mergaitė.

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

Autentiška lietuvių partizanų kūryba. Tai vertinga knyga, paminklas mūsų laisvės kovotojams.

Kietais viršeliais įrišta, poeto Jono Aisčio redaguota, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo išleista knyga gauda DIRVOJE. Kaina — 5 dol.

Siųskite čekį ar perlaidą šiuo adresu:

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Koncertą pradėjo pianistė Rajauskaitė Bacho-Silotti G moll prelūdą. Toliau sekė Scarlatti ir Beethoveno kūrinių. Pirmoji pianistės dalis buvo baigta dviem C. Debussy kūrinių: būtent Paskendusio Katedra ir Džiaugsmo Sala. Ypatin-gai nuotaikingai praskambėjo Paskendusio Katedra, kur kompozitorius, pagal bretonų legendą vaizduoja tai grimstančią, tai vėl varpų skambėjimais iš gėlių išskylančią šventovę.

Mūsų iškilioji pianistė antrąją dalį pradėjo K. V. Banaičio kūriniu Ryto Belaukiant. Po to sekė du F. Chopino dalykai. Čia klausytojas tuoj pajuto romantikos dvasią, dažniausia apgaubtą slėpiningo liūdėsio skraiste. Pabaigai girdėjome du F. Liszto kūrinius. Banaičio kūriny praskambėjo labai savitai ir todėl ateityje būtų pageidautina daugiau lietuvių kompozitorių kūrinių.

Julija Rajauskaitė pasirodė esanti pirmaklasė fortepijono menininkė. Ji turi ypatingą rankų jėgą ir didelio asmeninio interpretavimo pajutimą. Ten kur reikia, jos dalykų išpildymas pasižymi meistriška pirštu technika ir gaivalingu rankų pajėgumu.

Šio koncerto suorganizavimui gražiai pasidarbavo L. B. Elizabetho Apylinkės Valdyba ir varg. V. Maitis. Baigiamąjį žodį pasakė apylinkės pirm. Jonas Švedas. Už tokio neeilinio koncerto suruošimą rengėjams priklauso nuoširdi padėka.

J. Vbs.

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Žurnalizmas vėl madoje

Praejusieji metai spaudos mėgėjui ir jos dalyviui galėjo būti įdomūs. Daugelis laikraščių, o ypač Dirva, vis pasisakydavo įvairiais "spaudos klausimais". Juozas Bačtinas net keliomis paskelbimais atvytė ir įvydė Amerikos lietuviškų laikraščių ir ypač Dirvos likimą seniau ir dabar, jų bėdas ir sopulius, jų skaidresnio rytojaus palšas viltis. Ir skaitytojai lyg mažiau bėtingėjo protarpiais pasisakyti apie jų skaitomą laikraštį ir jo bendradarbius. Ir iš naujo susiorganizavusi Lietuvių žurnalistų Sąjunga Amerikoje bent kronikos žinutėmis pasiskardendavo apie savo valdomųjų centrų rinkimus, pareigų pasiskirstymą bei įvairius nuotykius tolimose provincijose...

Tad žurnalizmas vėl šiek tiek grįžo madon. Visuomenės opinija jų reikalų nebeužmiršo, ranka nenumoja, bet vis kelia sumanymų, reiškia nuomones, stato reikalavimų ir, be abejoj, vis traukia autoritetingai pamokos, apie ką ir kaip reikia rašyti.

Ypač, kaip minėjau, tat žymu Dirvoje. Tai pirmas iš mano pastebėtų paradoksų. Pačiapinėju ir paskaitau daugelį kitų lietuviškų laikraščių, -- ne tik iš Jungtinių Valstybių Amerikoje, bet ir iš Europos, Argentinos, Kanados, Australijos. Kai kurie iš tų laikraščių gana silpni ir skurdūs, kai kurie atrodo net be reikalo leidžiami, nebent jie sutelkia labai kuklų pragyvenimą dviem trim asmenim. Dirva už daugelį jų yra stipresnė, gražesnė, turiningesnė, -- o tačiau ji bene labiausiai vis kelia "spaudos klausimus", kenčia dėl sunkumų, nepaliekia ramybės savo bendradarbių, rūpinasi juos skaitytojų laiškais pagirti arba rūšyti nupeikti.

Aišku, nebūtų tiek kalbama apie žurnalizmą, jeigu visi būtų patenkinti, jei viskas būtų tvarkoje, jeigu kur nors neskaudėtų žaizdos, jeigu niekam tie raidėmės primarginti puslapiai nebebūtų įdomūs. Tuos visus ženklus galėtume laikyti gerais.

Geriausiu ženklu, žinoma, turėčiau laikyti didžiai brangaus skaitytojo iš Omahos V. Šarkos pareiškimą Dirvoje apie mano akimirkas. Jis man nebuvo toks malonus dar prieš keletą metų. O dabar ėmė ir prilygino mane Antrojo Kaimo teatrui. Kadanagi teatrą mėgstu nuo vaikystės, tai šiltesnio komplimento niekada nebegalėčiau sulaukti. Satyrinis teatras juk yra mūsų lietuviško dabarties gyvenimo duona ir druska. Paskaitęs apie tai, du vakarų meldžiausi, kad nepasikeičiau į puikybę ir ko gero nepajudinčiau daugiau piršto jokiai akimirkai, jei už ją nebus sumokėta 100 dolerių. Kaip žinoma, nuoširdi malda visada padeda: į puikybę nepasikeičiau ir man už akimirką niekas dar nesilūle nei 10 dolerių. Tada blogas ženklas spaudos bendradarbiui, bet ką tu

padarysi... Tad turbūt teks ir toliau vaidinti laimingą.

Gi Br. Užemis iš Rochesterio paskelbė labiau intelektualius skaitytojo apdūmojimus apie griežtos kritikos reikšmę spaudoje ir sveikutėliausią protestą prieš įprastinį "limonadą, pasaldintą sacharinu". Tada rodo visišką nepritvymą žmogaus, kuriam turbūt tik retokai užteina noras ką parašyti laikraščiams. Yra kitaip. Limonadas daugumai patinka ar bent niekam vidurių negadina. Teigiama kritika jau ne kiekvienam, o neigiama - niekam. Toks kritikas ilgai nei turės pasilikti vienas ir slėptis nuo bendruomenės, o už ką? Praktika rodo, kad šių dienų sokratai, kurie pasisako už neatlaidžios kritikos vertę, bemaž pakeičia savo nuomonę, jei būna sukritikuoti. Čia ne kritika, čia grovimas, niekinimas, plūdimas, šmeižtas, -- tada šaukia jie.

"Ponai kolumnistai, propagandistai, kritikai bei kitokie mūsų nuomonių formuotojai", rašo savo apdūmojimų pabaigoje mūsų mielas rochesterietis, "jei norit, kad mes jums tikėtume, jūs patys tikėkite tam, ką rašot ar sakot. O svarbiausia, būkit garbingi!"

Pacitavau šį griežtoką, nors ne visai aiškų nurodymą daliai mūsų žurnalistų, nes jeigu skaitytojas taip jaučia, tai, matyt, kur nors mūsų spaudos pelenuose žėruoja netikėjimo ir negarbingumo anglys. Manęs šie žodžiai neliečia, nes jei ką kartais rašau, tai ne kitiems tikinti ar jų nuomonės formuoti. Aš vos vos pajėgiu atsilauki, kad tik manęs tautiečiai visiškai kitaip neįtikintų, ką iš tikrųjų manau. Ir taip pat desperatiškai ginuos, kad buitis ir būtis, draugai ir interesantai neperformuotų mano nuomonių, kurias semiu iš intucijos, diskusijų ir skaitymo.

Gai kitaip buvo Aušros, Vilties, Tėvynės Sargų laikais. Bet nebe dabar. Amerikos lietuvių dabar kaip kirviu kerta savo gelžbetonines nuomones draugijoje ar spaudoje, ir yra redaktorių, kurie tam pritaria. Tautietis, kuris vargiai kada įgijo vidurinės mokyklos išsilavinimą, čia tave tuoj pamokys ir geografijos, ir ekonomijos, tarptautinės ir diplomatinės teisės, ir literatūros, ir psichologijos, ir psichanalizės, nes jis jau sužinojo, kad tokie žodžiai yra. Ir jis suras laikraštį, kuris spausdins jo "kolumnas visuomenės nuomonei formuoti".

Aš tokių pretenzijų seniai atsisakiau. Išdrįstu rašyti tik tada, jeigu nenugalimai jaučiu, kad koks nors reikalas, tema ar objektas būtinai reikalauja pagvilnenimo, lyg tartum nusipelnė būti užfiksuotas dar laisvo lietuvių vydyje. Ar tuo kas tikės, ar ne, man daug nebeturi, nes iš anksto ramiausiai prileidžiu, kad netikės. Visa mano problema yra ta, kiek dar galiu garbingai rizikuoti tarp gyvenamojo laiko (taipgi ir savo paties) mizerijos ir mū-

šų išseivijos skirtingų generacijų chaotiškumo kolizijų...

Šią mintį galėčiau pasakyti labai paprastai ir tik lietuviškais žodžiais. Bet bus generacijų, kurioms tai atrodys negilu ir banalu. Todėl išsireiškiau maždaug kaip Harvarde...

Kodėl taip neišsireiškėti, kodėl nepasipūsti, jeigu žurnalizmas vėl madoje?

Ar kada nors lietuvių spaudos jaunystėje, tais laikais, apie kuriuos rašė Juozas Bačtinas, -- ar buvo kada tiek lietuvių Amerikoje, kurie universitetuose studijuotų žurnalistiką? Atsimenate prieš porą mėnesių neolituhanų iškilmes Chicagoje, kai daugiau nei dešimtį juniorų prisaiškino seniorais? Atsimenate, kai Dirva trumpai aprašė jų mokslinimosi biografijas? Daugiau nei pusė iš jų įvairiuose universitetuose studijuoja žurnalistiką...

Jeigu taip Chicagoje, tai, reikia spėti, esama nors šiek tiek panašumų ir kitur. Jeigu taip žurnalizman metasi neolituhanai, tai gal daug neatsilieka ir ateitininkai, ir santariečiai, ir skautai. Jeigu jau ne šimtai, tai vis dėlto bent kelios dešimtys nori būti žurnalistais, jaučia tokią pagaukimą, nori į ištobulinti ligi profesijos lygmens. Tad lietuvių spaudos ateitis bus šviesi, bus tokia, apie kokią dabar pamokslininkauja pavieniai ekstremistai: lietuvių spauda turi būti moderni, gera, įdomi, įvairi, gili, aukšto lygmens...

Neturiu tiek optimizmo, juokauju čia beveik be jokios vilties. Bendrojoje lietuvių spaudoje, ir specialiai Dirvoje, aš dar nematau to naujojo žurnalizmo kregždžių, o viena ar dvi kregždės, kaip žinome, taip pat dar nereiškia pavasario. Kas ruošiasi žurnalizmo profesijai, pradeda bandyti ją praktikuoti nuo ankščiau. Tad galbūt tos merginos ir tie vaikinai ruošiasi amerikiečių žurnalizmui, kuris teikia nepaprastai daug ir įvairiausių galimybių ir kur, žinoma, lemia ne mokyklos diplomatas, bet galimai platesnio intelektualinio akiračio pasiruošimas ir talentas.

Nesunku išmokyti žurnalizmo teorijos ir niekada nepasidaryti pakenčiamu žurnalistu, kaip lygiai nesunku išmokyti eilavimo technikos bei poezijos taisyklių -- ir niekada nebūti kūrybišku poetu.

Laikraščių negalima leisti pastoviai be minimumo pinigų, spausdinimo mašinų ir patalpų. Tam Dirva ir kiti laikraščiai laikus nuo laiko ruošia vajus, renka indėlius ir aukas.

Bet laikraščio ūgis ir likimas ne mažiau priklauso ir nuo žmonių, kurie jam rašo. Mes įpratome manyti, kad jei tik turėsime geras mašinas, patalpas

VIKTORAS PETRAČIŪNAS

Nesibaigianti kančia.

VYRAI, AŠ ESU LIETUVIS, DUOKIT MAN DARBO...

Emilija Čekienė

Įžengus į naujuosius metus ir planuojant naujus darbus, pirmiausia žvelgiame į praeitą, kas teigiamo atlikta ir kas dar nesusėdėjo, ką turime tęsti naujus metus pradėję. Manau, kiekvienas pritar, kad 1965-ųjų metus lietuviškos veiklos baruos apvainikavo mūsų jaunime iškilusi ir įgyvendinta idėja - lapkričio 13 d. manifestacija, kurios atskaitomybė, pasisekimai ir nesėkmės newyorkiečiai turėjo progos išsklausyti gruodžio 18, 19 d., kada Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti Komitetas, Antanas Mažeika, pirm., dr. Algirdas Budreckas, Romas Kežys, Antanas Sniečkus ir Juozas Miklovas, buvo susirinkę Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne organizacijų atstovais bei plačiajai lietuvių visuomenei pateikti savo darbų apyskaitą.

Sekantį dieną Lietuvių Prekybos Rūmai Carnegie Endow-

ment salėje, New Yorke suruošė šiam komitetui pagerbimą, kur jie padarė tą patį pranešimą, sukelusį gyvų diskusijų dėl tolimosnio komiteto likimo.

K-to garbės pirmininkas prelatas Jonas Balkūnas papasakojo, kaip atsirado žygininkai, pats žygis. Pradedant darbą su šiuo pilnu entuziazmo jaunimu, nutarėm, kad jau per daug balsų kyla prieš JAV politiką, nutarėm parodyti, jog ne visi yra priešai, yra ir pritarėjų. Vykom į Washingtoną. Rizikavom dar didesnę žygį suruošti New Yorke. Išplauksim ar ne, nerūpinamės gilumom, rizikuokim pasitikėdami mūsų visuomene, sakė prelatas J. Balkūnas. Ir taip komiteto pirm. A. Mažeika ir narys R. Kežys, užstatydami savo namus, paėmė iš banko 7 tūkstančių dol. paskolą užstatę už salę. Pasitikėjom visuomene ir ji mūsų neapvylė. Surinkta 60 tūkstančių dol., išleista 50,000. Likutį komitetas panaudod tik atėjus kitam svarbiam reikalui.

Šį žygį iššaukė pats gyvenamasis momentas, -- sakė prelatas J. Balkūnas. Dabar esame prie Jungtinių Tautų ir eisime pas visus valstybių atstovus gauti jų pritarimą mūsų siekiams -- Lietuvos laisvės atstatymui. Tas truks dar keletą mėnesių, pažymėjo jis.

Visi komiteto nariai buvo pasidalinę pareigomis ir nešė atsakomybę už atskiras veiklos sritis ir kiekvienas pranešė apie savo veiklos eigą, pasisekimus ir nesėkmes, apie ką Dirvoje jau buvo daug rašyta, todėl šį kartą įdomiau pažvelgti į diskusijas, vykusias apie tolimesnę komiteto likimą sprendimo ženklu.

Komitetas, pradėdamas šį žygį, pareiškė visuomenės atstovams, kad jie nemano šiuo užsimojimu steigti naują vienetą, organizaciją ar instituciją, nemano iš ko nors paveržti darbų, bet mano, jog bus tikslinga ir 25 metų okupacijos paminėjimui naudinga papildyti kitų atliekamų Lietuvos bylos kėlimui darbus šiuo vienkartinio žygio ir po to per visą mėnesį Komitetas, atlikęs visuomenei atskaitomybę, likviduos.

Bet ar gi galima atleisti iš lietuviškos veiklos barų asmenis, kurie patys atėjo dirbti. Štai, prieš du metus, į Pasaulinės Parodos metu ruošiamą lietuvių dienos komitetą atėjo jaunuolis ir sako: "Vyrai, aš esu

lietuvis ir noriu veikti. Jūs man duokit darbo". Lietuviškai kalbėjo ne sklandžiai, o jau šiandien, kaip matysit iš jo pranešimo, palyginus gana puiki lietuvių kalba, pabrėžė J. Balkūnas. Tai buvo Antanas Sniečkus, 3-ios kartos lietuvis.

-- Mūsų kova žūtutinė ir tęsiasi jau 25 metai, -- kalbėjo Stasys Lušys, VLIKo narys. Į tą kovą atėjo naujas, dar nedalyvavęs batalionas ir jis pirmąjį mūsų laimėjo. Jis turi ir toliau kovoje dalyvauti. Juos kviečia įsijungti LB-nė, kvies ir VLIKas. Reikia tik džiaugtis, kad su ta mūsų karta kova nepasibaigs... Tačiau norėčiau atkreipti dėmesį, kalbėjo jis toliau, kad praeitą VLIKo sesijoj vienas jaunas svečias (L. Sabaliūnas, EČ) patarė VLIKui vykti į komunistinę Kiniją ir į padėsiantį išlaisvinti Lietuvą. Šiandien J. Miklovas irgi siūlo, ar nevertėtų atsiremti kraštais, kurie yra už geležinės uždangos.

Tačiau šiuo metu mums tie kraštai, deja, padėti nieko negali, užkomentavo Lušys. Tai komunistinės valstybės, pačios pavergtos ir, nori nenori, visos eina prieš mus. Jugoslaviją, laisvas komunistinis kraštas, ir jį tyčiojasi iš mūsų siekių. Šiandien yra tik du pasauliai: laisvasis ir pavergtas. Kaip galime mes, kovoja už laisvę, atsiremti pavergtuju pasauliu? Jaunimui reikėtų įsidėmėti poeto žodžius: siek to, ko žvilgsnis nepasiekia, lauk tai, ko protas nepajėgia, baigė žodį VLIKo narys.

-- Jei žmogus duodasi pamokomas, tai su tokia lengva dirbti. Darbų yra begalės. Ne komitetas, bet žmonės mums reikalingi. Tegu šie jaunuoliai įsilieja į jau esamus vienetus, aš siūlyčiau į VLIKą, -- sakė kun. Pikturna.

Elena Kulber, Moterų Vienybės pirmininkė, siūlė Komitetui savo vardo neatsisakyti, nešioti kurt įsijungtų dirbti, nes jis yra jau išgarsėjęs, visiems gerai žinomas ir įgijęs visuomenės pasitikėjimą.

-- Jūs, vyrai, esate brangūs, nes varžytis dėl jūsų pradėjo. Dirbkit ir toliau su LB ar VLIKu, tik žinūrėkit, kad neįsiveržtų priešas į jūsų eiles, kas šiuo metu labai praktikuojama, -- kalbėjo Stasys Gudas.

Gen. Konsulas V. Stašinskas pritarė, kad tokios asmenų grupės negalima atleisti nuo lietuviškos veiklos. Ta grupė dirbo savotišku būdu ir propagandos laimėjimui tų išleistų pinigų gailėtis netenka, sakė jis.

Dr. P. Vileišis, nenuilstamas Conn. valstijos lietuvių veiklos organizatorius, pareiškė, kad LB džiaugiasi šiuo jaunimo pasireiškimu ir yra dėkinga už atliktą sekmingą, sunkų ir nedėkingą darbą. Kai seniai pešai, tai neveltui jaunimas imasi iniciatyvos. LB-nei politika taip gi svarbu. Ji pakvietė jus kartu dirbti ir pagedauja, kad kova už laisvę būtų vieninga ir ryžtinga.

Kodėl tas žygis jiems pavyko? -- klausė dr. Radzivas. Todėl kad buvo ryžtas ir noras dirbti, kad sujungė visą lietuvių jaunimą bendram darbui ir visas kartas. Tęskite darbą ta kryptimi, eikite plačiosios masės vardu.

VLIKo ir LLK pirmininkas V. Sidzikauskas kalbėjo: "Aš sveikinu žygininkus ir primenu, jog nereikia užmiršti, kada parakas jau išrastas, kad daug yra kitų atliktų ir to nereikia nuvertinti. Mes norime atstatyti Lietuvą suvereninę. Visuomenė gražiai atsiliepė. Tai reiškia, kad tauta gyva, reaguoja. Bet jei žmogus deda pinigą, tai žiūri ir ką gauna. Išleistas 50 tūkstančių dolerių turi atsverti rezultata. VLIKas per visus metus tiek neišleidžia.

Sveikinu tą žygį ir tuo požiūriu, kad pasirodė, jog Lietuvos laisvę rūpinasi ne tik privilegijuotieji dvarininkai, dvasininkai, ministrai ir kiti, bet ir daugelis net čia gimusių lietuvių. Tarptautinė sritis yra labai opi, nes turime reikala su priešu, kurs nesiskaito su priemonėmis. Turime veikti tuo požiūriu, kad Lietuva tebėra valstybė. Nereikia nustoti vilties, jei ir ne kiekvienas žygis pasiseks. Kalbant apie ateitį, nereikia užmiršti, kad mes ne nuo šiandien čia esame, ir mūsų organizacijos bei institucijos, ir tuo keliu eiti.

(Nukelta į 6 psl.)

PLANINGAS TAUPYMAS

moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

● Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

Mutual

Federal Savings and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

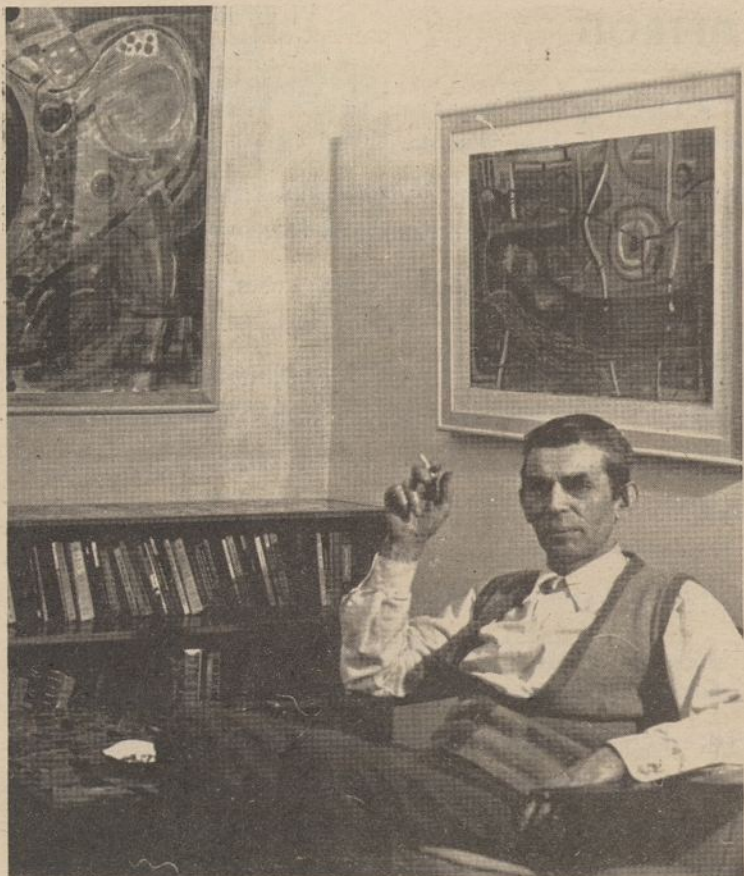
Pirmadienį, antradienį ir penktadienį Ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.

Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų

Trečiadienį uždaryta visą dieną.

Automobiliams vieta greta mūsų įstaigos

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Dail. Viktoras Petravičius savo studijoje.

Lietuviška grafika ir Viktoras Petravičius

LIUDAS VILIMAS

Nenoriu būti sentimentalus, bet Viktoro Petravičiaus dailės darbų paroda Clevelande, kuri atidaroma sausio 16 d. Gallery International patalpose, mane gražina Lietuvon, į Kauno meno mokyklą, kur pirmą kartą Viktorą pažinau.

Šešeri ilgi metai kartu mokintis paliko sunkiai užmirštamus prisiminimus.

Beveik visi buvome kaimiečių vaikai, suvažinę į mokyklą be jokio meno istorijos pažinimo. Skursdami, be pinigų, pusbadaudami gyvenome kaip skruzdės mažuose kambarėliuose, susiglaudę, ieškodami meno tiesos.

Taip be kieno nors paraginimo susibūrę, ir aš ir Viktoras, aktyviai dalyvavome ir padėjome organizuoti vadinamą "Žiedo" grupę, kuri iki šiol tebegyvuoja, nors jos nariai išsisklaidę po platų pasaulį.

Juodbruvis, kažkaip egzotiškai aukštas, truputį palinkęs priekin, ilgais ant kaktos uždribusiais plaukais, aštriom erelio akim, Viktoras jau savo išvaizda galėjo atkreipti bet kieno dėmesį.

Niekad nebūtum galėjęs atspėti, kad tas pats asmuo ramiai dirbo Kauno pašte

Iš ciklo paprasta savaitė.

kaip valdininkas, o meno mokykloj aktyviai su aistra dalyvavo visuose meno įvykiuose, užsispyrusiai siekdamas užsibrėžto tikslo.

Gal aš ir klystu, nes Viktoras nebuvo šaltai apskaičiuojas individas. Greičiausiai Viktoras ėjo tuo keliu, nes taip žvaigždėse buvo užrašyta...

Meno istorija žino eiles menininkų, kurie akiai ir nesustabdomai ėjo keliu, kuris jiems buvo skirtas. Manau, kad Viktoras Petravičius ir bus vienas jų.

Pirmieji keli metai Kauno meno mokykloje Viktorui buvo labai sunkūs. Akademiniis piešinys ir akademiniai reikalavimai jam buvo svetimi, nereikalingi ir nesuprantami.

Visa mokyklos profesūra, išskiriant tik vienintelį Adomą Galdiką, Viktorą traktavo kaip pašto valdininką ir dėl to net nelabai kreipė dėmesio. Adomas Galdikas pirmasis susiorientavo ir įnešė šviežiaus oro į supelėjusią akademinę atmosferą, suorganizuodamas vakarinius grafikos kursus, kuriuose Viktoras labai greit save surado ir tų kursų dėka šiandien galime didžiulius lietuviška grafika ir pirmaisiais jos kūrėjais — P. Augium, T. Valium, V. Ratu, A. Kučū, V. Jurkūnu, A. Dargiu ir

VIKTORAS PETRAVIČIUS

Gimtajame krašte.

visu jų vadovu Viktoru Petravičium.

Viktoro kūryba formavosi ir ribojosi lietuviško dievdirbio pradėtu keliu. Primityvi piešinio forma, greitas neapvaldytas išreikšimas ir vešli lietuviška tematika, pasakos bei legendos.

Kartą save suradęs, dar meno mokykloje būnant užkariavęs sau vietą, Viktoras padaro pradžią lietuviškos grafikos istorijai. Iki tol buvo tik įvairūs pamegdžiojimai rusų, lenkų arba prancūzų grafikos.

Paryžius ir tremties metai Vokietijoje ir Amerikoje, nenumaldomai darė ir tebedaro įtakos visiems, neišskiriant nei Viktoro Petravičiaus.

Šioje parodoje Clevelande, kur Viktoras Petravičius išstato 45 grafikos kūrinius, matysime seną ir naują Petravičių. Senąjį, kuris jau pasidarė klasikas, ir kaip senas lietuviškas

pasakorius, tebeseka pasakas apie karalaites, princus ir gulbes, marias gėlių ir paukščių, ir naująjį Petravičių, daug dramatiškesnį, ieškančį ne tik naujos technikos išsireiškime, bet ir tematikoje. Kai kuriuose jo kūriniuose jaučiasi net abstraktaus meno įtaka, dabar dominuojančio visame pasaulyje. Tačiau prošvaistėse vis dar matome gilų lietuviškos grafikos genijų, kovojantį su nenumaldoma tiesa.

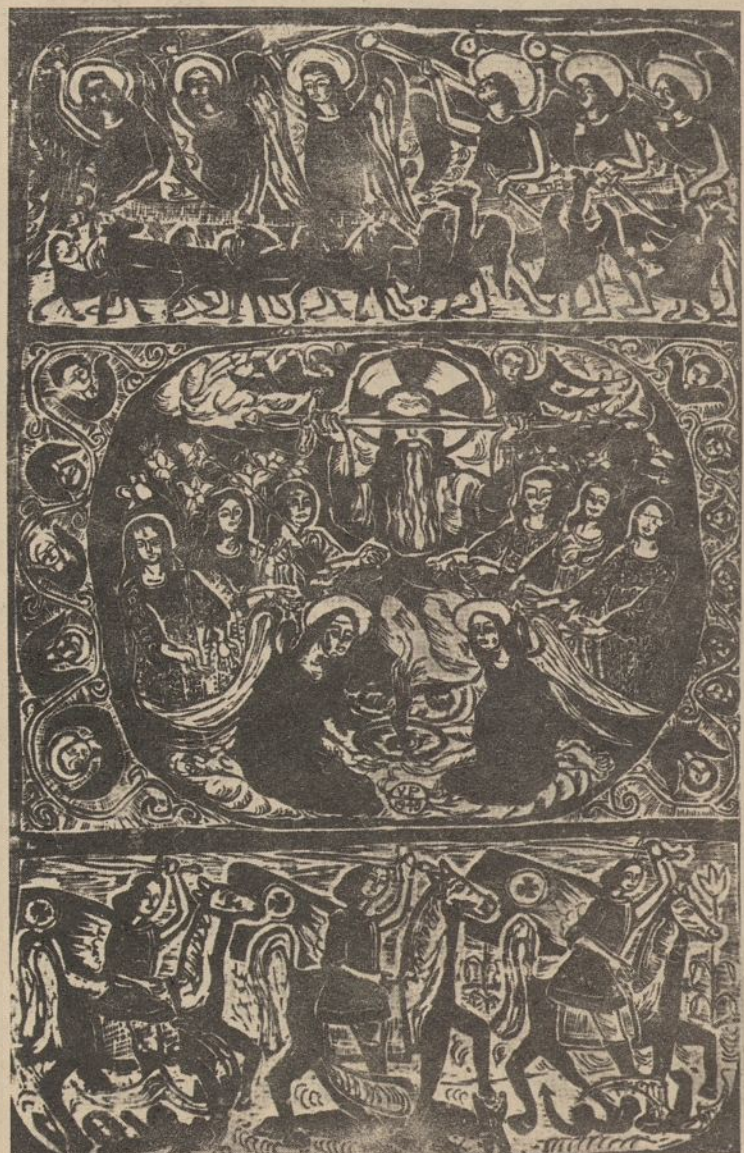
Atrodo, kad legendų ir pasakų klasikui nelengva surasti naujų pasakų, to-

dėl ir kova dygliuota, bet... kas gali žinoti. Dideli kūrėjai nugalė visą kliūtį.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Henrikas Radauskas — Eilėraščiai. Išleido Vytautas Saulius. Sukrauta "Draugo" leidykloje, 4545 W. 63 gt., Chicago, Illinois. 237 psl. Kaina 5 dol.

Julius Gaidelis — Sonata E-Min. Išleido Iz. Vasiiliūnas (27 Dimica Street, Somerville, Mass.). 31 psl. Sonata smuikui ir pianinui (atskirai). Kaina nepažymėta.

VIKTORAS PETRAVIČIUS

Dievo teismas

VIKTORAS PETRAVIČIUS

Ganykloje.

VIKTORAS PETRAVIČIUS

Rojus.

HINDUIZMO MISIJONIERIAI VOKIETIJOJE (3)

Hinduizmas yra antroji labiausiai paplitusi Tolimųjų Rytų religijų Vokietijoje. Hinduizmą išpažįsta apie 300 mil. Indijos gyventojų ir jos išeiviai Afrikoje, Guayanoje, Fidži ir kitur.

Induizmas yra senųjų Indo ir Gango slėnių gyventojų prieš-ariškų religijų mišinys su apie 1500 m. pr. Kr. į ten nukeliausius ariškų atėjų vedų-bramanų religija. Šio amžiaus pradžioje Indo slėnyje, Panjabo ribose buvo daromi kasinėjimai, iš kurių paaiškėjo, kad prieš arijų atvykimą vietos gyventojai garbino gyvulius (jaučius, krokodilus, gyvates), medžius ir kt.

Arijų įtakoje pasikeitusi indų religija pažiūstama iš Vedų -- seniausių žmonių šventraščių, kuriuose tarp 2000-1000 m. pr. Kr. buvo surašytos indų giesmės, maldos, himnai. Tačiau mokslininkai mano, kad į Vedas pateko gal dar prieš tūkstantį metų sukurti tekstai, kurie ligi tol buvo atmintinai perdavinėjami iš kartos į kartą.

Iš Vedų matyti, kad tada indai garbino gamtos jėgas: Indrą -- audrų dievą, Ušą -- žviesos deivę. Tačiau greta jų buvo garbinami Varuna -- pasaulio kūrėjas ir Višnu -- saulės dievas. Dievams buvo atnašaujamos aukos. Senaisiais laikais tai atlikdavo šeimų galvos, o vėliau tam tikri dvasiškiai -- bramanai, Ilgainiui įsigalėjusi bramanų kasta paėmė į savo rankas vadovavinimą visoms dievų garbinimo apeigoms ir tuo būdu virto tarpininkais tarp dievų ir minios. Kurį laiką bramanizmas buvo taip įsigalėjęs, kad juo buvo grindžiama net visuomeninė ir valstybinė tvarka.

Apie 800 m. pr. Kr. pradėjo formuotis hinduizmo vardą gavusi indų religija. Hinduizmas skiriasi iš visų pasaulinių religijų tuom, kad jis neturi jokio kūrėjo ir jokios visiems priva-

P. GUDELIS

lomos dogmatikos. Amžių bėgyje jis atnaujinamas pavienių "šventų vyrų, regėtojų ir dievų inkarnacijų". Jis nekovoja su kitomis religijomis, bet noriai perima iš kitų religijų jų tezes, pvz. iš islamo ir krikščionybės. Hinduizmas nereikalauja iš savo pasekėjų tam tikros dievybės išpažinimo, todėl jame sutelpta politeistai (tik daugelį dievų) ir monotestai (tik vieną Dievą), greta panenteistų, tikinčių, kad visi pasaulio reiškiniai jungiasi Dievuje.

Hinduizmas pripažįsta atgimimą ir sielų kilnojimąsi. Jis skelbia, kad visi gyviai pasaulyje sto- vi ant jiems atitinkamų pakopų, pradedant žemiausia -- augalais ir aukščiausia, besibaigiančia dievais. Todėl ir pati žmonija Indijoje suskirstyta kastomis: aukščiausia -- bramanų (Vedų -- apreiškimo saugotojų), žemiausia -- parijų, betesijų žmonių. Betgi gyventojų masės tiki dar į savo kaimų dievybes, dvasias ir demonus.

Induizmo kultai labai įvairūs. Vieni labiau pasaulietiški, artimi prigimčiai ir nesvetimi erotikai, kiti visiškai asketinio pobūdžio, pvz., įvairūs vienuolių ordina. Labai paplitęs taip pat Jogų kultas, kuris meditacijų

pratimais siekia visiško sudvasi- nimo.

Pirmas žinias apie hinduizmą Europoje paskleidė ne indai, o europiečiai, Pranciškas Duperron (1731-1805), tarnavęs britų-indų kariuomenėje, parvežė į persų kalbą išverstą Vedų Upinišadą. 1801 m. jis išvertė jį į lotynų kalbą, kaip motto panaudodamas Upinišados vieną išsireikš- kimą: "kas išpažįsta Dievą, pats tampa Dievu". Vokiečių filoso- fas Schopenhaueris vartodavo šį vertimą savo kasdieniniams ap- mastymams ir gyrė Upinišadą, kaip "aukščiausios žmogaus iš- minties" padarą. Jo pėdomis sekė vok. filosofas P. Deussenas, lyginęs Upinišadą su Naujuoju Testamentu ir laikęs juos gra- žiausiu vienu kito papildymu. A. Schlegelis išvertė į lotynų kal- bą kitą Vedų giesmę Bhagavad- gitą, ir įvade išgyrė nežinomą tos giesmės autorių. Wilhelm von Humboldt, pats mokėjęs sanskritiškai, taip pat gyrė ją. Pagaliau vok. Fr. Lorinser iš- vertė ją į vokiečių kalbą. Il- gainiui Vokietijoje paplito Kalida- so, Rabindranato Tagores ir ki- ti indų dailiosios literatūros kū- riniai ir sukėlė didelį mastyto- jų ir plačių skaitytojų masių entuziazmą. Pagaliau paties Ma- hatmos Gandhi asmenybė ir jo mokslas taip pat masino euro- piečių protus. Žymesniųjų hin- duizmo garbintojų eilėse buvo

Herderis, Goethe, W. v. Hum- boldtas, Max Milleris, Romain Rollandas.

Tokiu būdu Vokietijoje buvo paruošta dirva patiems indams pradėti hinduizmo misiją. 1910 m. Berlyne įvykusiame "Laisvos krikščionijos ir religinės pažan- gos" pasauliniame kongrese vie- nas hindų mokslininkas viešai pareiškė, kad dabartinė Indija turinti pasiuntinybę pasauliui ir vakarų šalims.

1955 m. Indijoje buvo įsteigta hinduizmo misijų draugija. Da- bar hinduizmo mintys plačiai skleidžiamos per Jogų mokyk- las. Net aštuonios tokios mokyk- los veikia šiuo metu tarp Karls- ruhės ir Hamburgo. Pirmoji Ha- tha-Jogu mokykla įsikūrė 1953 m. Stuttgarte, Heidelberge turi savo būstinę 1956 m. W. Eggerto į- steigta Vokietijos Jogų bičiulių sąjunga", kuri 1960 m. turėjo 600 narių. 1961 m. Margot Pfe- fer įsteigė Heidelberge "Integra- linės kosmetologijos ir Jogų in- stitutą", kuriame bene 20 mo- kytojų ruošia apie 600 mokinių.

1958 m. Freudenstadte indų gyd. dr. J. Thahore įsteigė Jogų mokyklą pagal hinduizmo ti- kybinius papročius. 1961 m. ten pat buvo įsteigtas vokiečių Jo- gų institutas, kuriam vadovauja filosofas ir sociologas dr. Is- bert. Institutas tarnaus darbo, mokslo ir tyrimų centru, kad ištyrus Jogų sistemos naudingumą sveikatai skatinti, kad tą sistemą griežtai mokslininkai pa- tikrinus ir nustatius europie- čiams tinkamiausią jos formą. Jis stengiasi per gydytojus popu- liarinti Jogų sistemos naudingumą sveikatai. Ir kitos Jogų mo- kyklos verbuoja savo narius gy- dytojų ir kitų profesijų eilėse. Tvirtinama, kad hinduizmas, kaip ir budizmas įtaka į intelektualus ir "tėvynės netekusius" vakarų europiečius labai stipri.

Iš labiausiai krikščionybės dvasia persiėmusių indų asketų minėtinas Cadadhar Chatto- padhyava (1836-1886), žinomas asketo Ramakrišnos vardu. Pra- džioje jis buvo dievaitės Kali šventyklos kunigas, paskiau at- sisiskyrėlis miške. Jis išėjo Jogų mokyklą, buvo vieno mosemo mokinys ir gyvenime prisilaikė krikščionybės normų. Jo many- mu, hinduizme, islame ir krikš- čionybėje esąs tas pats Dievas, kurio tos religijos įvairiais ke- liais siekia.

Vienas jo mokinių, Svami Vi- vekananda (1862-1902) įsteigė "Ramakrišnos misiją" jo moks- lui skleisti vakarų tautose. Jis skelbia, kad žmogus gali kiekvie- noje religijoje pasiekti susivieni- jimo su Dievu per susilaikimą, nesavanaudišką tarnybą kasdie- niame gyvenime ir Dievo meilę. Šią misiją vykdo Vokietijoje Ve- danta draugijos, kurių centrui Harpolinge, netoli Saekingeno, vadovauja H. Juergens'as. Šių laikų indų filosofas ir politikas Radhakrišnan propaguoja hindu- izmą, kaip didelę, universalią re- ligiją ir siūlo ją europiečiams, kaip modernią pasaulėžiūrą, ku- rios pagalba bus galima išsprę- si visus žmonių reikalus.

DETROIT

• **Lietuvių namuose sau- sio 15-16 d.** bus demons- truojamas lietuviškas spal- votas filmas — B. Pūkele- vičiūtės "Aukso žąsis". Bus trys seansai: šeštadienį, 8 val. vakare, sekmadienį, 3 val. po piet ir 7 val. vaka- re. Popietinis sekmadienio seansas skiriamas specialiai vaikams. Bilietus galima įsigyti iš anksto pas LB apylinkės valdybos narius, o taip pat p. V. Paužos ir

p. Vizgirdos krautuvėse.

Kad užtikrinus techni- kai sėkmingą spektaklį De- treite, filmui demonstruoti yra pasamdyta profesiona- lų agentūra, kuri parūpins tinkamą aparatūrą bei ek- raną. Kviečiame visus De- troito ir apylinkių lietuvių atvykti ir pamatyti šį pir- mąjį spalvotą lietuvišką filmą tremtyje. Filmą tu- rėtų pamatyti visi lituanis- tinių mokyklų mokiniai, nes "Aukso žąsis" yra ypač svarbi mūsų vaikų lietuviš- kam ugdymui.

LB Apyl. Valdyba (sk)

WANTED AT ONCE SKILLED

Multiple spindle automatic machine set up man. Quali- fied for working forman Job. Prefer Greenley experi- ence. Days, steady, modern plant, excellent opportunity.

313 — TA 5-8805 (141-5)

WANTED AT ONCE 1st CLASS

DIE LEADERS
DIE MAKERS
MILL HANDS
APPRENTICE

For progressive dies and stain- less steel molding dies. Steady work. Top rates. Fringe bene- fits.

ZAGAROLI TOOL & MACHINE CO.

14300 Prairie
Detroit, Mich.

(141-5)

WANTED AT ONCE HYDRO-TEL OPERATORS

BORING MILL OPERATORS
BENCH MEN FOR DIE CAST DIES

RADIAL DRILL OPERATOR
JOURNEYMEN PREFERRED
58 hour week. All shifts

PERMANENT MOLD DIE CO.

2275 E 9 Mile Rd.
Warren, Mich.
313 — 536-9055

(141-8)

JOURNEYMEN TOOL & DIEMAKERS

Excellent career opportunity in fast growing Company for Tool & Diemaker or Machin- ists. In the can and closure field. New modern air condi- tioned plant located 60 miles West of Atlanta.

Send resume to
SOUTHERN CAN CO.
Tallapoosa, Georgia 30176
(141-2)

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western,

tel. PROSP. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad., ketvirtad. ir penktad. nuo 9 iki 9:30. Kitom- dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadeniais atdara nuo 12 val. iki 5 val. p. p.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprėngsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltaį, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Cia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilges- niam išsimokėjimui be nuosimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. German VSOP Brandy 5th — 4.98
2. Krupnikas — Honey punch 5th — 3.69
3. Napoleon Imp. French Brandy 5th — 3.35
4. Cream De Banana Liqueur 5th — 3.19
5. Chianti Imp. Wine Full Q. — 0.98

6. Imp. German Wines (May Wine, Liebfm.) 5th — 0.98
7. Imp. German Zeller Schwarze Katz 5th — 1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

ATVAŽIAVĖ I CHICAGĄ aplankykite

"69" MENO GALERIJA
VIRŠ 200 LIET. DAIL. PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ
IVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybę
RADIO, RAŠOMOS IR SKAIČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKA NAMUS
PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505
Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

CLEVELANDO LIETUVIŲ VISUOMENĖS DĖMESIUI

Primename, kad sausio 15 d., 7 val. vak. (šeštadienį), Lietuvių salėje, 6835 Superior Ave., Clevelande, rengiamas Klaipėdos Krašto prisijungimo prie Lietuvos minėjimas.

Tuoj po minėjimo, toje pačioje salėje rengiamas vaidinimas. Detroito Dramos Mėgėjų Sambūris, vadovaujamas Z. Arlauskaitės - Mikšienės, suvaidins Vytauto Alanto 4 veiksmų komediją "ŽMONOS PORTRETAS". Tai nauja V. Alanto parašyta komedija.

Salėje vietos bus numeruotos, nes to pageidavo publika. Kvietimus prašoma įsigyti iš anksto. Jūs galite gauti pas ALTO Clevelando skyriaus valdybos narius. Sekmadeniais šv. Jurgio liet. parapijos salėje tuoj po sumos pamaldų (11:30 val. d.). Minėjimo-vaidinimo dieną prie salės nuo 5 val. vak.

Po vaidinimo seks šokiai ir vaišės. Bus parengta skanių valgių, kavutės ir

gaivinančių gerimų.

Rengėjai maloniai kviečia Clevelando liet. visuomenę atsilankyti į kalbamą parengimą. Detroito Dra-

Our 50th year

as savings and home loan

specialists

ST. CLAIR SAVINGS

4 1/4%

All savings deposited through
JANUARY 15th earn

from JANUARY 1st

(CURRENT RATE)

NOW 5 LOCATIONS

Main Office: 813 EAST 185th STREET • 26000 LAKE SHORE BLVD.
6235 ST. CLAIR AVENUE • 25000 EUCLID AVENUE
6135 WILSON MILLS ROAD

Clevelando Živilės draugovės skautės prie praktiškų darbų: Vaiginytė, L. Snarskytė, R. Pilodžinskaitė, V. Bacevičiaus nuotrauka

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 15 D. Lietuvių Salėje Klaipėdos Krašto prisijungimo prie Lietuvos minėjimas. Z. Arlauskaitės - Mikšienės vadov. Detroito Dramos Mėgėjų Sambūrio statoma V. Alanto 4 veiksmų komedija "Žmonos portretas". Rengia ALT ir LVS Ramovė Clevelando skyriai.

SAUSIO 22 D. Hamiltono (Canada) jaunimo teatras "Auku-

ras" stato K. Binkio 5 veiksmų dramą "Atžalynas" šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia LB I-os Apyl. Valdyba.

SAUSIO 29 D. Liet. Budžiams remti valdyba ruošia tradicinį blynų balių šv. Jurgio parapijos salėje.

VASARIO 5 D. Ateities Klubas balius.

VASARIO 13 D. Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo sukakties minėjimas, rengia ALT Clevelando skyr.

VASARIO 20 D. Aukuro ansamblio išvykoms paremti pietūs. Rengia Vysk. Valančiaus mokyklos tėvų komitetas.

VASARIO 27 D. Prel. M. Krupavičiaus 80 m. amžiaus sukakties minėjimas -- rengia ALT Clevelando skyrius.

KOVO 6 D. Kaziuko mugė. Ren-

gia Neringos Skaucių Tuntas.

KOVO 27 D. šv. Kazimiero Lit. Mokyklos rengiami pietūs Naujosios parapijos salėje.

BALANDŽIO 3 D. Aukuro ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 16 D. Vysk. Valančiaus mokyklos abiturientų tėvų ir rėmėjų balius.

BALANDŽIO 17 D. Margučių ridinėjimas. Ruošia Vysk. Valančiaus mokykla.

BALANDŽIO 23 D. PLB specialius parengimas.

GEGUŽĖS 1 D. Motinos Dienos minėjimas. Rengia Neringos Skaucių Tuntas.

GEGUŽĖS 7 D. Dirvos balius Carter viešbutyje.

GEGUŽĖS 8 D. Motinos Dienos minėjimas. Ruošia Vysk. Valan-

čiaus mokykla.

BIRŽELIO 5 D. 1966, šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos mokslo metų užbaigimas.

BIRŽELIO 19 D. Vysk. Valančiaus mokyklos gegužinė.

Rugsėjo 24 d., Dirvos Vakaras šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 15 D. šv. Kazimiero Lit. Mokyklos parengimas.

SPALIO 22 D. Lithuanian Village inc. parengimas Lietuvių salėje.

SKAITYKIT
IR PLATINKIT
DIRVĄ

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

• Prieš atnaujinami savo namų arba taip vadinamų "Homeowners", draudimus palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

IŠNUOMOJAMAS GYDYTOJUI KABINETAS

3 kambariai su visais reikalingais įrengimais. 848 East 185 gt. Kreiptis pas Blaškevičių. (2-4)

PARDUODAMAS NAMAS english colonial, 3 miegamieji, didelis salionas, valgomasis ir virtuvė su įrengta mod. plyta ir kt. priedais. Naujai dekoruotas. Prie Neff Rd. Apžiūrėti tik susitarus. Tel. IV 1-6087.

(3-4)

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio
Tel. EX 1-1143

Kviečia visus stoti į klubą nariais.

Lietuvių Klube veikia įvairių lietuviškų laikraščių — žurnalų skaitykla, televizija, transliuojamos Tėvynės Garsų radijo valandėlės programos ir yra įvairiausių kitų pramogų, smagiam savaitgalių ir šiaip vakarų praleidimui.

VILTIES SPAUSTUVĖ

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Phone (216) 431-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėje Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius.
- Patarnauja organizacijoms, bendrovėms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidojimo direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Uosis Juodvalkis, Chicagos universiteto studentas, studijuojas chemiją, įstojo į Vilties Draugiją 25 dol. įnašu. Uosis aktyviai reiškiasi Lietuvių Studentų Sąjungoje ir yra Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos narys arbiter elegantiarum ir kultūros reikalams.

Jaunimo Metus pradėjus, tai sektinas pavyzdys mūsų jaunimo susidomėjimo savosios spaudos reikalais.

Ta proga 25 dol. įnašu savo duoklę padidino Vilties Draugijos šimtininkas Antanas Juodvalkis, veiklus ALT S-gos East Chicagos skyriaus narys.

PALAUDOTA M. RUDOKIENĖ

Gruodžio 29 d. iškeliavo į aną pasaulį senesniosios kartos ateivė lietuvė Marija Rudokienė. Gimė neturtingų tėvų šeimoje. Sulau-

kusi 17 metų amžiaus gavo iš Amerikoje jau gyvenančios draugės laišką ir pakvietimą atkelti į šį kraštą. Pakvietimą priėmė ir atvyko į Chicago. Pagyveno trumpą laiką, susipažino su Jurgiu Rudoku ir

A. SMETONOS MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merklio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trukumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čekį ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

Brangiai mamytei

MARIJAI VINICKIENEI

Lietuvoje mirus, jos dukteriai PETRONĖLEI CICĖNIENEI ir jos šeimai gilią užuojautą reiškia

Jadvyga ir Jonas Povilaičiai
Joana ir Romanas Drukteiniai

Brangiai mamytei

A + A

MARIJAI RUDOKIENEI

mirus, filisterį dr. ANTANĄ ir STAFANIJĄ RUDOKUS nuoširdžiai užjaučia

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje

pagaliau nutarė sumainyti aukso žiedeliais. Susidarė graži lietuviška šeima. Užaugino sūnų Dr. Antaną Rudoką ir dukrą Levutę Vaičiienę. Per savo gyvenimą šiame krašte Marija praleido daug gražių ir auringų dienų, kurių sukūriuose nepalūžo, nenutauto ir visa šeima liko ištikima savo tėvų žemei — Lietuvai. Už keletos dienų turėjo įvykti auksinės vestuvės, bet mirtis pasiskubino anksčiau atsilankyti į Rudokų namus ir Mariją pasiėmė į aną nežinomą pasaulį.

Sausio 3 d. iš P. Biliūno koplyčios buvo atlydėta į Šv. P. Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos bažnyčią ir po įspūdingai gėdulingų pamaldų nulydėta į amžino poilsio vietą, Šv. Kazimiero kapines.

J. Jurevičius

• Juo Lietuvių Fondo kapitalas bus didesnis, tuo rečiau klabinsime savo tautiečių duris ir kišenes, ieškodami paramos vienam ar kitam svarbiu reikalui. (Iš LF valdybos aplinkraščio). (Sk.)

NAUJI METAI PHILADELPHIJOJE

Philadelphia yra pagarsėjusi Naujųjų Metų dieną vykstančiais gatvių paradais. Ši tradicija jau tęsiasi 66 metus. Esant gražiam orui, būna užpildytos gatvės paraduojančių ir žiūrovų. Šiemet, policijos apskaičiavimu, stebėtojų buvo apie 1.300.000, o paraduojančių 16.000. Nebūtų gal reikalo čia apie tai rašyti, jei šiemet čia nebūtų išgarsintas Lietuvos vardas, ne tik tarp parado žiūrovų, vietos amerikiečių laikraščių, radijo, bet ir televizijos, kuria stebėjo turbūt keli milijonai. Šiam paradiui organizacijos, draugijos ir klubai ruošiasi ištisus metus. Vienas iš tokių klubų, kuris veikia jau 45 metus, pasiadinęs Aqua String Band, šiemet pasirinko savo kostiumus, kurie kainuoja apie 13.000 dol., iš lietuviškų spalvų (geltona, žalia ir raudona), o muzika ir šokiai lietuviškais tautiniais motyvais. Apart margos ir įvairios uniformos, paraduojantieji šio klubo vyrai, turėjo didelius skydus, papuoštus baltomis štrauso plunksnomis, o viduryje to skydo, Lietuvos Vytis baltame fone. Viso šio klubo paraduojančių vyrų - muzikantų buvo 56. Šios grupės — orkestro priešakyje ėjo klubo kapitonas Edv. Vencus, pasipuošęs Lietuvos kunigais ir drabužiais. Tarp kitų grupių ir šio klubo muzikantų maišėsi ir šoko suktinį, klumpakojį ir kt. 8 Philadelphia Lietuvos Tautinių šokių "Žilvyno" vyrai, iš jų 4 persiren-

Tradiciniame N. Metų parade Philadelphijoje orkestras Aqua String Band pasirodė pasipuošęs lietuviškais motyvais. Jo kapitonas (antras iš kairės) Amrikos lietuvis Ed. Vencus sugalvojo naują būdą garsinti Lietuvos vardą amerikiečių tarpe. Už jo Philadelphia tautinių šokių grupės vyrai pasipuošę vyrų ir moterų tautiškais drabužiais.

V. Gruzdžio nuotrauka

gę moteriškais kostiumais, nes parado taisyklės neleidžia parade dalyvauti moterims. Vyrai: 1) L. Jakaitis, 2) A. Knystautas, 3) H. Mingaila, 4) R. Stankus. Moterys: 1) T. Gasparėnas, 2) A. Lemtovas, 3) N. Olevnik ir 4) E. Skladaitis. Prie šio parado lietuviškos dalies ir tautinių šokių įvedimo labai daug prisidėjo vietos visuomenininkas J. Skladaitis — tautinių šokių ansamblio steigėjas ir siela. Finansiniai rėmė vietos biznierių: Ch. Čedėlinas, Bačkauskas, Ch. Ramanauskas ir kt. Gavo aukų iš angliakasių ir pavienių asmenų. Aukų laukiama ir dabar. Parado premijoms miestas šiemet paskirė 66.000 dol. Parado teisėjų komisija, susirinkusi prie City Hall, premijavo paraduojančias grupes ir pavienius asmenis. Taisyklės yra labai griežtos. Lietuvą garbinantis orkestras — Aqua String Band, laimėjo 3-čią vietą, surinkęs 94.55

taškus ir gavo premiją 2.070 dol. Pirmą vietą South Philadelphia - 98.25 taškus 2270 dol. Antrą Polish American, 95.55 taškus 2170 dol. Parade dalyvavo 22 orkestrai. Taigi, laimėti nors ir 3-čią vietą ne taip lengva. Kapitonų kategorijoje, Ed. Vencus laimėjo antrą vietą ir 75 dol. premiją. Šio parado rezultate buvo išgarsinta Lietuva. Populiarus vietos dienraštis The Philadelphia Inquirer, sekmadienio laidoje rašė: "Aqua String Band marked its 45th consecutive year on Broad st. with salute to Lithuania, replete with the colors and symbols of that tiny European country behind Iron Curtain".

Televizijos pranešėjai — filmuotojai prie teisėjų komisijos visur akcentavo, kad šis orkestras demonstruoja lietuviškus šokius, muziką ir drabužius. Taip pat labai gražiai atsiliepė ir kitas dienraštis "The Philadelphia Evening Bul-

letin". Šių 22 orkestrų pasirodymus dar bus galima pamatyti tarp vasario mėn. 6-13 dienos. Sekmadieniais dienos metu, o šokiadieniais vakarais Convention Hall. Bilietus reikia įsigyti iš anksto. Aqua String Band, dalyvaujant Philadelphia Tautinių šokių grupei "Žilvinas", turės 7 pasirodymus. Čia tautinių šokių grupė, dalyvaujant jau ir mergaitėms, pašoks tautinius šokius. Tautinių šokių grupės vadovė V. Puzinienė. Būtų gera, kad lietuvių visuomenė atsilankytų į lietuvių pasirodymus ir juos nors moraliai paremtų.

TRUMPAI

• Lietuvių Moterų Klubo ruoštas Naujųjų Metų sutikimas praėjo gražioje nuotaikoje. Su Naujaisiais Metais sveikino klubo pirmininkė J. Augaitytė ir L. B. Philadelphia Apylinkės pirm. J. Ardys.

• 1965 m. gruodžio mėn. 26 d. mirė Vytautas Mykolaitis, Lietuvoje ėjęs teisėjų pareigas, o Amerikoje dirbęs vienoje draudimo bendrovėje. Buvo aktyvus visuomenininkas, savo metu buvęs L. B. Philadelphia apylinkės valdyboje.

P. M.

SPORTO ŽINIOS

* Kanados stalo teniso meistrė V. Nežukaitytė ir toliau pirmuoja. Paskutiniai jos laimėjimai: pirmoji vieta centrinės Ontario pirmenybėse, Toronto TTC, vokiečių Harmonie ir IWCA žaidynėse ji laimėjo pirmas vietas moterų, mergaičių ir mišriam dvejetui, žaisdama už Kanados rinktinę prieš JAV Detroito išdevynių rungtynių ji laimėjo 7 taškus.

* Aušros krepšininkai nugalėjo Toronto latvius 109:69, o Vyčio -- Greyhounds komanda 66:42.

* Žaisdamas tenisą V. Grybauskas smarkiai patempė kojas raumenis.

* Į JAV "all star" komandą ir šiemet pateko Baltimore Colts žaidėjas J. Jonaitis. Puikiai taip pat žaidžia Chicago Bears komandoje D. Butkus.

PAVERGTOJI LIETUVA

* Rankinio rungtynėse Lietuvos rinktinė Kaune netikėtai nugalėjo Sov. Sąjungą 25:24.

* Prasidėjo Sov. Sąjungos moterų krepšinio pirmenybės. Pirmose rungtynėse Kauno Politechnika pralaimėjo Sov. Sąjungos meisteriui Rygos TTT penketukui 43:49, bet nugalėjo kitą dieną Tartu Universitetą 65:40.

* Į Sov. Sąjungos plaukimo rinktinę pakviesti V. Tiknius ir E. Ulozaitė.

Lietuvos jaunių stalo teniso meistrėmis tapo I. Bražiūnaitė (L. Balaišytė nedalyvavo) ir B. Miknevičius.

LB Philadelphia apylinkės pirm. inž. J. Ardys sveikina tautinių šokių grupės "Žilvinas" vadovą J. Skladaitį po sėkmingo pasirodymo N. Metų parade.

J. Čikotaitės nuotrauka

Philadelphia tautinių šokių grupės "Žilvinas" vyrai šoka tautinius šokius N. Metų parade.

V. Gruzdžio nuotrauka